

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти
Магістр

на тему: «Активи сільськогосподарських товаровиробників: сучасна практика формування та перспективи підвищення ефективності використання»

Виконав: здобувач вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 072 Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок
групи 1
Кацай Ю. Р.
Керівник: Безкровний О. В.
Рецензент: Яріш О. В.

Полтава 2025 року

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет обліку та фінансів

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Освітньо-професійна програма

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
рівень вищої освіти другий (магістерський)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Олексій ЗОРЯ

29 листопада 2024 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Кацай Юлії Русланівни

1. Тема роботи: «Активи сільськогосподарських товаровиробників: сучасна практика формування та перспективи підвищення ефективності використання»

керівник роботи: кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Безкровний Олександр Валентинович

Затверджено засіданням кафедри протокол № 3 від 14 жовтня 2024 р.

2. Строк подання здобувачем вищої освіти роботи 18 грудня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи:

- фінансова звітність фермерського господарства «Греблянське» селище Семенівка Кременчуцького району за 2022 – 2024 рр.

- інші інформаційні дані.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Розділ 1. Теоретичні засади формування та використання активів суб'єктів господарювання

Розділ 2. Аналіз досягнутого рівня формування та використання активів сільськогосподарських підприємств

Розділ 3. Перспективи удосконалення механізмів формування і використання активів сільськогосподарських підприємств

5. Перелік графічного матеріалу: схеми, рисунки, графіки, діаграми за темою та об'єктом дослідження.

б. Дата видачі завдання: 29 листопада 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір і затвердження теми роботи.	01.10.2024 р. – 14.10.2024 р.	
2	Затвердження завдання на кваліфікаційну роботу, узгодження плану	15.10.2024 р. – 29.11.2024 р.	
3	Опрацювання літературних джерел	30.11.2024 р. – 31.10.2025 р.	
4	Збір, вивчення і обробка інформації, необхідної для виконання роботи	30.11.2024 р. – 31.10.2025 р.	
5	Виконання теоретичного розділу роботи	30.12.2024 р. – 24.01.2025 р. 16.06.2025 р. – 31.10.2025 р.	
6	Виконання аналітичних розділів роботи	20.01.2025 р. – 31.10.2025 р.	
7	Оформлення тексту роботи	03.11.2025 р. – 07.11.2025 р.	
8	Перевірка на наявність текстових запозичень з інших джерел	10.11.2025 р. – 15.12.2025 р.	
9	Попередній захист роботи на кафедрі	15.12.2025 р. – 16.12.2025 р.	
10	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень і пропозицій	15.12.2025 р. – 17.12.2025 р.	
11	Нормо-контроль	15.12.2025 р. – 18.12.2025 р.	
12	Захист кваліфікаційної роботи	22.12.2025 р. – 24.12.2025 р.	

Здобувач вищої освіти

(підпис)

Юлія КАЦАЙ

Керівник роботи

(підпис)

Олександр БЕЗКРОВНИЙ

ЗМІСТ

	ст.
Вступ.....	5
Розділ 1. Теоретичні засади формування та використання активів суб'єктів господарювання.....	8
1.1. Сутність та необхідність використання активів у фінансово-господарській діяльності підприємств.....	8
1.2. Науково-методичні аспекти формування механізмів оцінки та управління активами.....	14
Розділ 2. Аналіз досягнутого рівня формування та використання активів сільськогосподарських підприємств.....	21
2.1. Сучасна практика формування активів аграрних підприємств та оцінка динаміки їх обсягів.....	21
2.2. Оцінка досягнутого рівня ефективності використання активів підприємства.....	32
Розділ 3. Перспективи удосконалення механізмів формування і використання активів сільськогосподарських підприємств.....	39
3.1. Шляхи підвищення ефективності використання необоротних активів підприємств.....	39
3.2. Напрями оптимізації політики формування та використання оборотних активів підприємств.....	44
Висновки.....	51
Список використаних джерел.....	54
Додатки.....	59

ВСТУП

Актуальність теми. Активи є фундаментом економічного потенціалу підприємницької структури, представляючи собою її економічні ресурси. Ці ресурси формуються з конкретною метою здійснення діяльності підприємства, відповідаючи його стратегічній місії та фінансовим цілям. За своєю суттю, активи є сукупністю майнових цінностей, що відображають основу економічної потужності підприємства. Важливо, щоб ці активи відповідали як функціональним завданням, так і масштабам господарської діяльності виробничого підприємства. Лише за такої відповідності вони набувають реальної цінності для підприємства, будучи його економічними ресурсами, призначеними для використання у майбутніх періодах.

Питання, пов'язані з науково-теоретичними засадами формування та ефективного використання необоротних та оборотних активів суб'єктів господарювання, є предметом ґрунтовних наукових досліджень багатьох як українських вчених, серед яких Бакуменко В. Д., Гуляєва К. В., Дудченко І. В., Заяць Т. А., Коваль М. С., Мельник О. П., Ситник О. В., так і провідних зарубіжних науковців, зокрема Брігхема Є. Ф., Бланка І. А. та інших.

Проте, попри значні напрацювання у цій сфері, значна кількість проблем, що стосуються розробки ефективних фінансових механізмів для формування оптимального обсягу та складу активів для конкретних підприємств, залишається не до кінця вирішеною і потребує подальшого поглибленого вивчення. Ця невирішеність, разом із необхідністю дослідження перспектив підвищення ефективності фінансового менеджменту оборотними та необоротними активами, обґрунтовує актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи. Подальше вивчення цих аспектів є ключовим для підвищення ефективності управління сучасними підприємствами.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота виконана в межах програми науково-дослідних робіт кафедри фінансів, банківської справи та страхування за темою „Удосконалення механізм-

му фінансової діяльності підприємств, організацій і установ”.

Мета і завдання дослідження. Метою виконання кваліфікаційної роботи є дослідження процесу формування, оцінка складу і функціонального стану та напрацювання шляхів підвищення ефективності використання окремих видів активів підприємницьких структур загалом, і в реальних умовах господарювання окремого аграрного підприємства, зокрема.

Реалізації сформованої мети вимагає розв’язання в кваліфікаційній роботі ряду наукових завдань: 1) узагальнення теоретичних підходів до трактування економічної сутності активів підприємств, їх функцій та видів; 2) дослідження теоретичних аспектів розвитку джерел та способів формування необоротних та оборотних активів; 3) аналіз фінансового стану досліджуваного підприємства для визначення можливостей щодо фінансування процесів формування його активів; 4) аналітична оцінка наявності та досягнутого рівня ефективності використання активів в умовах конкретного підприємницької структури; 5) визначення переваг застосування ефективної амортизаційної політики; 6) розробка перспективних напрямів вдосконалення процесів нормування та підвищення ефективності використання оборотних активів тощо.

Предмет і об’єкт дослідження. Об’єкт дослідження – фінансовий механізм формування та використання активів сільськогосподарських товаровиробників. Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів формування, управління та підвищення ефективності використання необоротних та оборотних активів в умовах господарської діяльності аграрних підприємств.

Методи дослідження. Теоретична і методична основи дослідження ґрунтуються на використанні основних положень економічної й фінансової теорії, розробок науково-дослідних установ, вітчизняних та зарубіжних вчених із питань оптимізації механізмів формування та підвищення рівня ефективності використання активів підприємницької структури, а також діючі нині законодавчі та нормативні акти.

Інформаційна база. Теоретичну основу для виконання кваліфікаційної

роботи становлять сукупність загальних наукових та спеціальних методичних прийомів дослідження. Базою для виконання кваліфікаційної роботи виступало фермерське господарство „Греблянське” Кременчуцького (Семенівського) району Полтавської області.

Наукова новизна та практичне значення одержаних результатів. В кваліфікаційній роботі одержано ряд висновків та сформульовано рекомендацій теоретичного та практичного характеру. Зокрема, набули подальшого розвитку дослідження щодо удосконалення механізмів нормування оборотних активів підприємств та управління ними. Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці та наданні рекомендацій щодо удосконалення фінансового механізму формування та підвищення ефективності використання необоротних та оборотних активів і підтверджується Відгуком досліджуваного підприємства.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження доповідалися й одержали позитивну оцінку на XII Міжнародній науково-практичній конференції [„Perspectives of contemporary science: theory and practice”] Львів, 2025 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано тези доповіді та наукову статтю у фаховому виданні України на тему „Власний капітал у системі забезпечення фінансової стійкості підприємства: облік, звітність, аналіз” (Актуальні питання економічних наук. 2025. № 10), загальним обсягом 0,9 др. арк.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 56 найменувань, містить 16 таблиць, 13 рисунків, 15 додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 58 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1. Сутність та необхідність використання активів у фінансово-господарській діяльності підприємств

Будь-який суб'єкт підприємницької діяльності для здійснення своїх фінансово-господарських операцій потребує використання певних видів майна, що перебуває в його розпорядженні на різних умовах. Таке майно визначається як активи суб'єкта підприємництва. По суті, активи є різноманітними ресурсами суб'єкта підприємництва, які він задіює в процесі ведення своєї господарської діяльності.

Залежно від терміну та специфіки використання в рамках виробничої діяльності суб'єкта підприємництва, активи поділяються на необоротні та оборотні.

Необоротні активи призначені для постійного та довготривалого використання в ході фінансово-господарської діяльності. До них належать такі категорії, як нематеріальні активи, основні засоби, довгострокові фінансові вкладення, а також довгострокова дебіторська заборгованість, незавершене будівництво тощо. Кошти, інвестовані в необоротні активи, вилучаються з обороту на тривалий період. Саме тому інвестиції в необоротні активи фінансуються, насамперед, за рахунок довгострокових джерел фінансування.

До оборотних активів (засобів) суб'єкта підприємництва належать товарно-матеріальні запаси, ліквідні цінні папери, дебіторська заборгованість, грошові кошти тощо. Вартість використаних оборотних активів (засобів) повністю переноситься на вартість виготовленої продукції, а самі активи поновлюються для забезпечення безперервності виробничого процесу.

Активи повинні відображатись у балансі виключно в грошовому виразі із застосуванням однієї із систем оцінки, а саме: історичної собівартості, поточної

собівартості, вартості реалізації та теперішньої вартості [18].

Згідно з чинними міжнародними стандартами фінансової звітності, актив визначається як ресурс, що контролюється суб'єктом господарювання внаслідок подій минулого, від якого очікується зростання майбутніх економічних та фінансових вигод для кожного суб'єкта господарювання. За американською обліковою практикою, активи є ймовірними майбутніми економічними вигодами, отриманими або контрольованими окремою фірмою в результаті угоди чи минулих подій. Узагальнено, активи – це економічні ресурси суб'єкта підприємництва у формі сукупних майнових інтересів, які використовуються у фінансово-господарській діяльності з метою отримання прибутку (рис. 1.1).

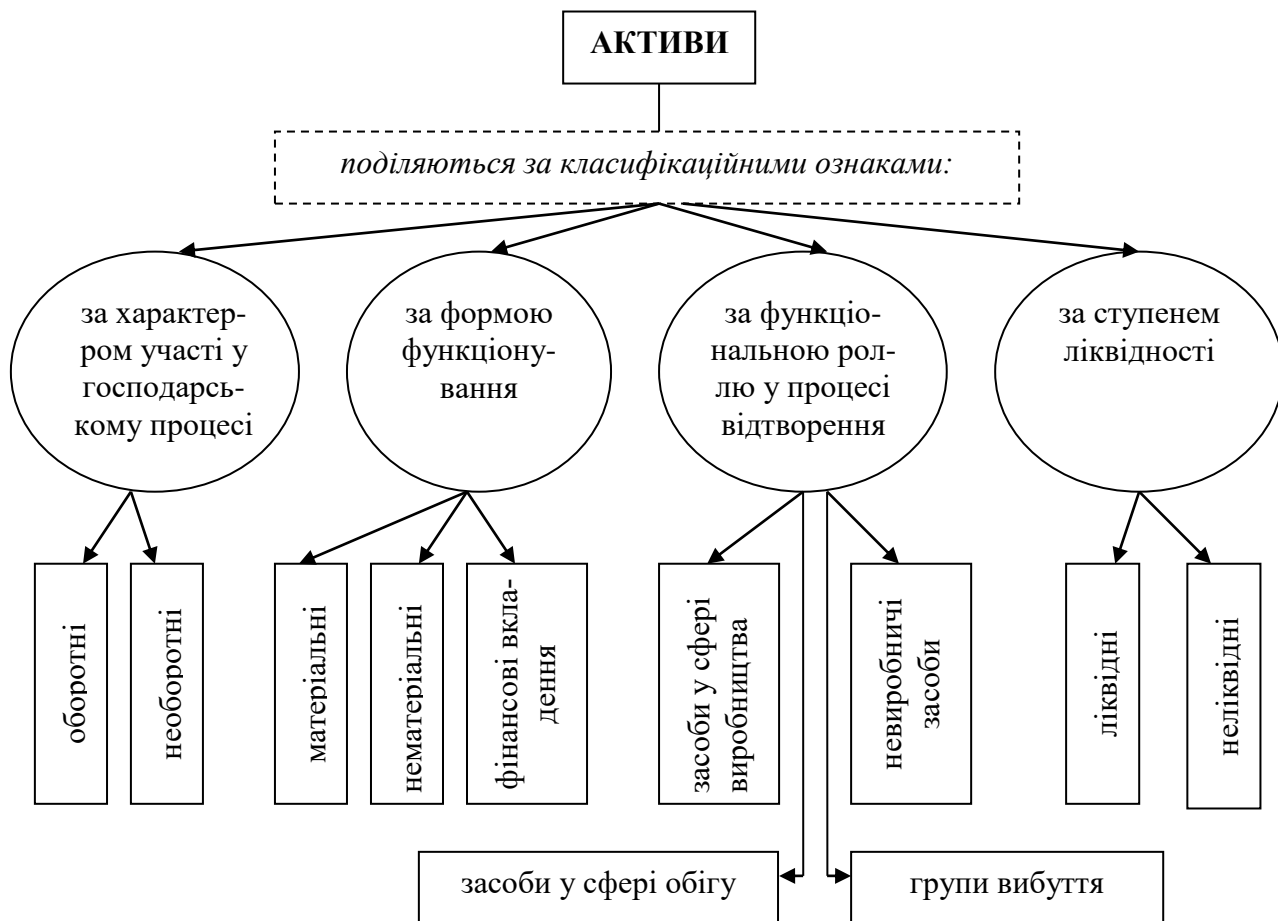

Рис. 1.1. Класифікація активів (засобів) суб'єкта підприємництва

Безсумнівно, активи, що відрізняються способом участі в господарському процесі та швидкістю обігу, потребують різної оцінки. З цієї причини для цілей фінансової звітності активи поділяються на необоротні та оборотні.

В економічній теорії замість категорії необоротні активи часто використовується категорія основний капітал, оскільки поняття активу тут не застосовується. Під основним капіталом розуміється продуктивний капітал у формі засобів праці, який функціонує в процесі виробництва протягом багатьох кругооборотів, частково переносячи свою вартість на новостворений продукт у міру зношування та відтворюючись через кілька виробничих циклів [27].

Однак, це визначення є некоректним і не відповідає сучасним економічним реаліям, адже воно враховує лише матеріальні економічні ресурси у формі основних засобів. Натомість до цієї категорії необхідно включати також нематеріальні ресурси та довгострокові фінансові інвестиції [37].

Термін актив походить від латинського слова *actives* – діяльний, діючий. Аналіз теоретичних досліджень показує, що на сьогоднішній день не існує єдиного підходу до тлумачення категорії актив.

Варто зазначити, що те, що в економіці та юриспруденції визначається як капітал, в обліку називається активами. Згідно з П(С)БО 2 Баланс, активи визначаються як ресурси, контрольовані суб'єктом підприємництва в результаті минулих подій. Крім того, важливо зазначити, що, зокрема, Ковальчук В. М. припускає, що поділ активів (засобів) на оборотні та необоротні в обліку був запозичений із судової сфери ще наприкінці ХІХ століття [29].

Першим, хто запровадив поняття розподілу капіталу на основний і оборотний, незалежно від напряму галузевого використання, а також вказав на різницю у відносинах між цими частинами залежно від сфери економіки, був Адам Сміт. Він розглядав основний капітал як частину капіталу, що не обертається і приносить прибуток у виробничу сферу. Оборотний капітал розглядався як частка, що бере участь в обороті та приносить прибуток у сфері обігу. Інший видатний представник школи класичної економіки, Давід Рікардо, за словами І. Бланка, зазначав, що залежно від швидкості зношення капіталу та вимог до частоти його відтворення, його варто відносити або до оборотного, або до основного [4].

Відповідно до П(С)БО 2 Баланс, необоротні активи – це активи, що є не

оборотними. Таке визначення є досить складним, оскільки неможливо визначити конкретні ознаки, притаманні необоротним активам, не використовуючи формулювання оборотних активів (засобів).

Зважаючи на вищенаведені визначення, вважаємо, що найбільш прийнятним на сьогодні є поняття необоротних активів (засобів) як матеріальних і нематеріальних ресурсів. Не менш важливим питанням є визначення класифікаційних ознак розподілу необоротних активів (засобів). Значна частина економістів поділяє необоротні активи за ознаками відображення статей балансу суб'єктів господарювання.

Кожен з існуючих видів необоротних активів (засобів) отримує своє трактування залежно від тих економічних вигод, які вони надають своїм власникам чи користувачам (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Склад необоротних активів (засобів) суб'єкта підприємництва та їх зміст

Елемент необоротних активів (засобів)	Поняття та можливі економічні вигоди
Нематеріальні активи	Об'єкти промислової та інтелектуальної власності без фізичної субстанції, які необхідні для здійснення господарської діяльності
Незавершене будівництво (інвестиції)	Активи, які передані суб'єкт підприємництва іншим суб'єктам господарювання з метою збільшення прибутку за рахунок відсотків, дивідендів, зростання вартості капіталу або отримання інших вигод для інвестора
Основні засоби	Заборгованість підприємству фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати її нарахування
Довгострокові фінансові інвестиції	Об'єкти матеріальних і нематеріальних необоротних активів (засобів), які не введені в експлуатацію
Довгострокова дебіторська заборгованість	Сукупність матеріально-речових цінностей, які діють у натуральній формі протягом тривалого часу як у сфері матеріального виробництва, так і у невиробничій сфері
Інші необоротні активи	Необоротні активи від розстрочки зобов'язань перед суб'єкт підприємництва

Визначившись з тим, чи є об'єкт необоротним активом, необхідно перейти до розгляду його складу. До складу необоротних активів (засобів) входять: споруди, робочі силові машини й обладнання, земельні ділянки, будинки, столовий і господарський інвентар, передавальні пристрої, транспортні засоби, ба-

гаторічні насадження, інструменти, прилади, робоча та продуктивна худоба, музейні цінності, інвентарна тара, обчислювальна техніка, об'єкти промислової власності та інші [42].

Загалом, необоротні активи поділяються на три окремі групи: основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та нематеріальні активи.

Необоротні активи, що входять до цих груп, різноманітні за своїм призначенням, термінами служби, способом використання тощо. Це вимагає здійснення більш детального їх угруповання. Необоротні активи також можна класифікувати за іншими ознаками, які використовуються у фінансовому управлінні та економічному аналізі для виявлення невикористаних виробничих потужностей суб'єкта підприємництва.

Для більш поглибленої класифікації необоротних активів (засобів) використовують їх класифікацію за такими кваліфікаційними ознаками:

- за приналежністю до виробничої діяльності: виробничі та невиробничі.
- за джерелами фінансування: необоротні активи, які фінансуються за рахунок позикових джерел, залучених джерел, власних джерел та джерел змішаного типу.

Така поглиблена класифікація необоротних активів (засобів) дозволить необхідним користувачам отримувати інформацію про їхній стан та необхідність оновлення, а також буде корисною для прийняття рішення щодо переоцінки необоротних активів (засобів). Крім того, це дозволить вести облік необоротних активів (засобів) з більш високим рівнем деталізації.

Основні засоби формують матеріально-технічну базу суб'єкта підприємництва. Одночасно, як вважає Кононенко В. В, основні засоби неодноразово вступають у процес виробництва, зберігаючи свою натуральну форму, частково споживаються в кожному виробничому циклі та беруть участь у створенні готової продукції суб'єкта підприємництва. Це є вирішальною ознакою, яка характеризує основні засоби як економічну категорію [30].

Гуляєва К. В. вважає, що оборотні виробничі фонди обслуговують сферу виробництва та споживаються за один виробничий цикл, а їхня вартість повніс-

тю переноситься на виготовлену продукцію. Вони є необхідними для виконання виробничих планів запасами сировини, допоміжних матеріалів, палива, основних матеріалів, запасних частин, покупних напівфабрикатів, малоцінних предметів та незавершеного виробництва [13].

Фонди обігу, хоча загалом не беруть безпосередньої участі у виробничому процесі, є необхідним елементом для єдності обігу та виробництва. Сфера їхнього функціонування створює передумови для їхнього виділення в самостійне поняття фонди обігу.

У зарубіжній літературі окремі автори визначають оборотний капітал як оборотні активи за вирахуванням короткострокових зобов'язань.

На думку Липчука В. В., оборотний капітал має пройти три стадії кругообігу: виробничу, грошову та товарну [35].

Отримання виручки від реалізації свідчить про корисність створеної суспільством ціни та про відтворення в ній авансових коштів. Оборотні виробничі фонди та фонди обігу перебувають у постійному русі та забезпечують безперервний кругообіг засобів. Тобто, кругообіг капіталу, що обертається, відбувається за такою схемою (рис. 1.2).

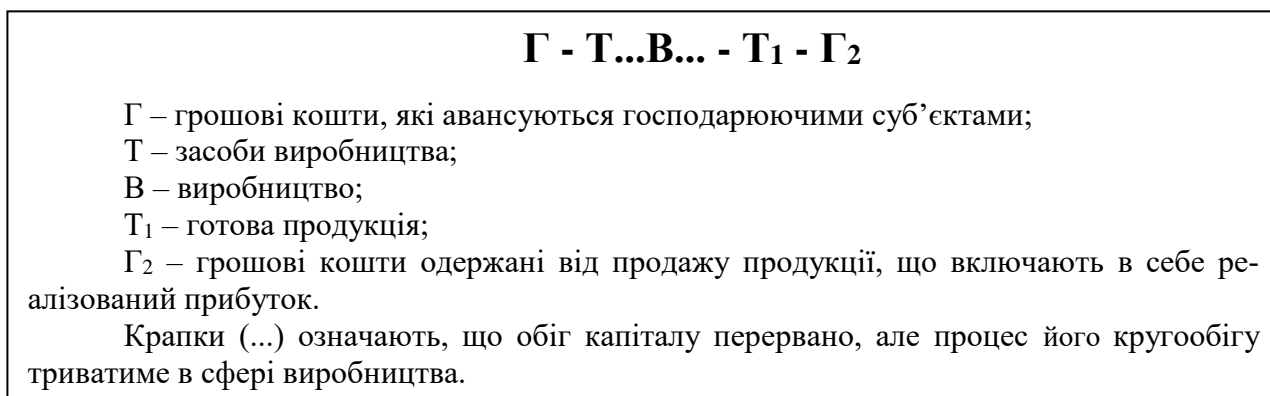

Рис. 1.2. Кругообіг капіталу що обертається

Рух оборотних фондів обігу і виробничих фондів складають єдиний процес, що забезпечується оборотним капіталом. Це дає можливість об'єднати фонди обігу і оборотні виробничі фонди в поняття – оборотні активи.

Оборотні активи розкривають своє сутнісне тлумачення при виконанні функцій (рис. 1.3).

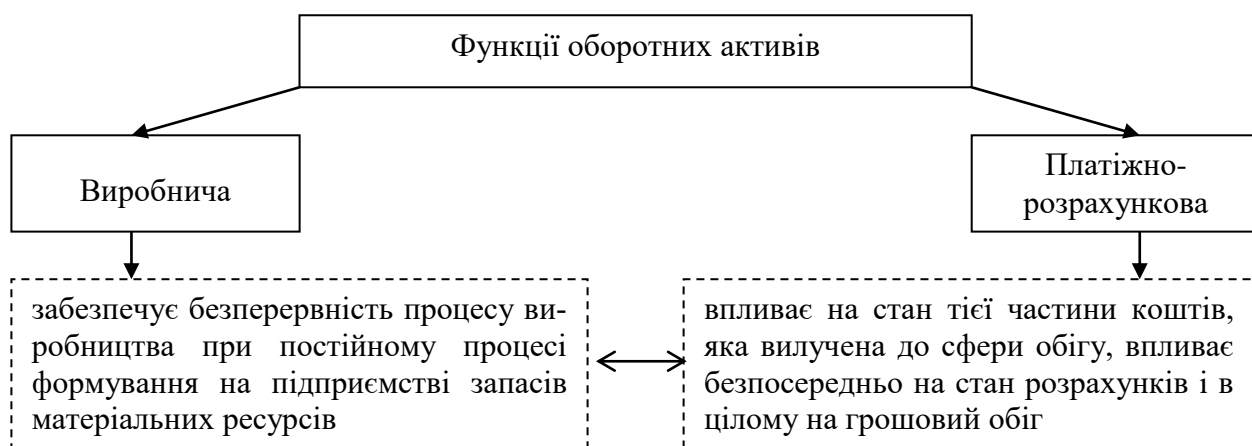

Рис. 1.3. Функції оборотних активів (засобів)

За словами Нечипоренко Л. А., склад оборотних активів (засобів) – це сукупність окремих частин оборотних виробничих фондів і фондів обігу. Структурний склад оборотних активів (засобів) визначається питомою вагою вартості окремих оборотних виробничих фондів та фондів обігу в загальному обсязі оборотних активів [40].

Оборотні виробничі фонди – це предмети праці, які споживаються в одному виробничому циклі та повністю переносять свою вартість на продукцію, що створюється під час виробництва, змінюючи при цьому свою натуральну форму.

Власні кошти – це кошти підприємств, що використовуються для покриття мінімальних розмірів оборотних активів (засобів), таких як запаси та витрати. Ці кошти необхідні для забезпечення нормального, безперервного процесу виробництва й реалізації продукції. Позикові кошти – це кошти, які суб'єкт підприємництва отримує у формі банківських кредитів для створення сезонних запасів матеріальних цінностей та покриття виробничих витрат.

1.2. Науково-методичні аспекти формування механізмів оцінки та управління активами

У сучасних умовах господарювання суб'єкти підприємництва зацікавлені

у відповідному стані та належній структурі активів (засобів) задля досягнення максимального економічного ефекту. Значної уваги потребує оцінка ефективності використання основних засобів з метою виявлення резервів зростання виробничої потужності діяльності.

Серед головних ознак зростання рівня ефективного використання необоротних активів (засобів), що представлені в аграрних суб'єктів підприємництва основними засобами, для окремого суб'єкта підприємництва є збільшення обсягу виробництва продукції. Кількість виробленої продукції за наявного розміру виробничого апарату залежить від фонду продуктивної роботи механізмів та устаткування протягом доби, місяця або року, тобто від екстенсивного завантаження, а з іншого боку – від рівня використання знарядь праці (інтенсивного навантаження).

Загалом, всю сукупність організаційних, технічних та економічних заходів щодо кращого використання основних засобів суб'єкта підприємництва можна умовно поділити на дві групи: 1) підвищення інтенсивного навантаження; 2) збільшення екстенсивного завантаження.

Значному поліпшенню екстенсивного завантаження наявних засобів праці сприяють засоби праці, які беруть участь у процесі виробництва протягом тривалого періоду, зберігаючи свою натуральну форму та властивості, а також переносячи свою вартість на вартість готової продукції частинами в міру спрацювання.

Процес відновлення основних засобів в аграрних суб'єктах підприємництва забезпечується шляхом вкладення капітальних вкладень. При цьому переважає думка фахівців у фінансово-економічній сфері про капітальні вкладення як витрати на формування нових, розширення і модернізацію діючих основних засобів [43].

З метою планування обсягів наявних капітальних вкладень в аграрних суб'єктів підприємництва формується бюджет капітальних вкладень, тобто розрахунок запланованих витрат на певні капітальні вкладення, який включає, зокрема, такі дані:

- наявність невикористаних амортизаційних відрахувань на початок звітного періоду;
- розмір амортизаційних відрахувань на кінець планового періоду;
- первісну вартість всіх основних засобів станом на початок планового періоду.

Водночас слід наголосити, що розширення основних засобів виробничого призначення може здійснюватися за рахунок розширення, будівництва виробничих об'єктів, реконструкції та переозброєння діючих підприємств. Відповідно до чинного законодавства, джерелами фінансування капітальних вкладень, за рахунок яких формуються основні засоби суб'єкта підприємництва, можуть бути позичені фінансові ресурси.

Прибуток – одне з джерел фінансування збільшення капітальних вкладень, що спрямовуються на фінансування витрат по розширенню основних засобів в обсягах, які передбачаються суб'єктами підприємництва при його розподілі. Поряд з цим, амортизаційні відрахування суб'єкта підприємництва періоду, що використовуються у виробничому процесі суб'єкта підприємництва.

Амортизація основних засобів являє собою процес перенесення вартості засобів праці на виготовлену продукцію з метою повного відшкодування. Фактично, амортизація передбачає списання протягом декількох років експлуатації вартості основних засобів [38].

Основними методами амортизації основних засобів є:

1. Метод рівномірної амортизації: перенесення вартості основних засобів на витрати виробництва продукції протягом періоду амортизації засобів праці за рівними нормами амортизаційних відрахувань.
2. Метод подвійно-залишкової амортизації: амортизація визначається за твердим відсотком від залишкової вартості кожної з груп основних засобів.
3. Метод прискореної амортизації: цільовий метод порівняно швидкого перенесення вартості основних засобів із застосуванням диференційованих норм амортизаційних відрахувань.

4. Кумулятивний метод: передбачає використання на основі максиміза

ції норм відрахувань у перші роки використання засобів з їх поступовим зниженням у наступні роки.

Загалом, підтримуємо позиції тих фахівців, які обчислюють амортизацію в процесі поступового переносу встановленої вартості засобів праці на вартість продукції, яка в міру зносу виокремлюється і продовжує рух у складі новоствореної вартості [2].

Зауважимо, що суб'єкт підприємництва в межах чинного законодавства втілює свою амортизаційну політику, виходячи з інтенсивності використання засобів праці та обсягів діяльності, оскільки нормативний строк служби засобів може бути лише приблизним орієнтиром строку їх зміни.

З метою аналізу стану основних засобів та їх впливу на виробництво у суб'єкта підприємництва найбільш широко використовується система показників:

Коефіцієнт здатності основних засобів: показник, обернений коефіцієнту зносу, що являє собою відношення залишкової вартості основних засобів до їхньої первинної (відтворювальної) вартості.

Коефіцієнт фізичного зносу основних засобів: обчислюється як відношення суми зносу до первинної вартості.

Коефіцієнт приросту основних засобів.

Коефіцієнт механізації праці: вказує на питому вагу робітників у загальній їх чисельності, де засоби праці механізовані на понад 50%.

Фондоозброєність праці: відношення середньорічної вартості основних виробничих фондів до середньоспискової чисельності робітників суб'єкта підприємства.

Коефіцієнт механічної праці: вказує на відношення витрат часу на виконання робіт механізовано до загальних витрат робочого часу.

Показник технічної озброєності праці: обчислюється як відношення середньорічної вартості активних основних засобів до середньоспискової чисельності робітників суб'єкта підприємництва та ін.

Інтенсивність відтворення основних засобів характеризується кількісною оцінкою оновлення та вибуття основних засобів:

Коефіцієнт оновлення основних засобів.

Коефіцієнт вибуття основних засобів тощо [31].

Найважливішим узагальнюючим показником, що свідчить про рівень використання основних засобів, є фондвіддача (Фв), яка, за твердженням Бабія О. Л., визначається як відношення виробленої у вартісному виразі продукції до середньорічної вартості основних засобів [1].

На рівень фондвіддачі впливають окремі фактори, пов'язані як зі зміною обсягів продукції, так і з ефективністю використання основних засобів, зокрема їх активної частини.

В цілому, ефективне використання основних виробничих засобів свідчить про те, що за тієї самої величини забезпечується приріст виробництва продукції, зростає маса чистого прибутку, тобто коли темпи збільшення цих видів ефекту випереджають темп підвищення фондооснащеності виробництва.

Ефективність використання оборотних активів (засобів) має важливе значення, оскільки суттєво впливає на загальну ефективність всієї сукупності засобів, залучених суб'єктом підприємництва [54].

Ефективність використання оборотних активів (засобів) вимірюється швидкістю їхнього обороту. Чим швидше оборотні активи проходять усі стадії, тим вагомішим може бути обсяг виробництва за рахунок ефективнішого використання оборотних засобів [27].

Поділяємо погляд Коваленко В. М, згідно з яким коефіцієнт обертання (Коб) – це кількість оборотів, які здійснюють оборотні активи за аналізований період; він визначається як відношення чистого доходу до середньорічної вартості оборотних активів (засобів) [27].

Коефіцієнт завантаження (Кз) – відношення середньорічної вартості оборотних активів (засобів) до чистого доходу від реалізації.

Прибутковість – характеризує наявний рівень окупності витрат виробництва, зокрема оборотних активів.

Швидкість обороту оборотних коштів залежить від тривалості їхнього надходження у сферу виробництва та сферу обігу. Оскільки в різних галузях національної економіки вона суттєво відрізняється, то оборотність коштів має широкий діапазон коливань.

Крім зазначених показників, також застосовується показник віддачі оборотних активів (засобів), який визначається відношенням прибутку від реалізації товарів/продукції до залишків оборотних активів (засобів).

Наведені показники оборотності оборотних активів (засобів) є взаємопов'язаними. Тобто, якщо за результатами розрахунку формується висновок про прискорення обертання оборотних активів/коштів, то такий висновок буде справедливим і для інших показників. Збільшення коефіцієнта обертання вказує на прискорення оборотності оборотних активів (засобів). При аналізі показники оборотності оборотних активів (засобів) розраховуються за кілька періодів як у цілому, так і в розрізі окремих їх видів [40].

Прискорення оборотності оборотних активів (засобів) зменшує потребу в них, дозволяє підприємству вивільняти частину оборотних коштів або для потреб економіки в цілому (абсолютне вивільнення), або для подальшого виробництва продукції (відносне вивільнення).

Крім того, покращення ринкового становища передбачає стабільність у відносинах з покупцями, вибір форм розрахунків, які гарантують платежі та забезпечують прискорення завершення реалізованої продукції і надходження коштів на рахунки суб'єкта підприємництва. В цілому, це сприяє покращенню фінансового становища підприємств і забезпечує закріплення бізнесових зв'язків, покращення фінансової та платіжної дисципліни.

Управління активами суб'єкта підприємництва є функцією фінансового менеджменту, проте цей напрям фінансового управління тривалий час ототожнювався з менеджментом капіталу.

Активи суб'єкта підприємництва поділяються на оборотні та необоротні активи. Оборотні активи уособлюють собою частину майна суб'єкта підприємництва, яка втілена в матеріально-виробничих запасах, залишках грошових коштів і фінансових вкладеннях, незакінчених розрахунках [56].

Характеризуючи активи як об'єкт управління, необхідно відзначити особливості їхніх складових. Зокрема, необоротні активи є немобільною частиною майна суб'єкта підприємництва, основна відмінність полягає в багаторазовому використанні під час господарської діяльності та частковій амортизації протягом кожного операційного циклу. У процесі формування та управління необоротними активами слід враховувати їхні переваги та недоліки порівняно з оборотними активами.

Система управління оборотними засобами є системою цілеспрямовано організованих колективних дій між суб'єктом та об'єктом управління шляхом втілення функцій управління із застосуванням комплексу засобів, методів і фінансово-економічних інструментів дослідження та трансформації взаємопов'язаних процесів формування і використання оборотних активів (засобів) та джерел їхнього фінансування за складом, обсягом, структурою з урахуванням дії на них численних чинників внутрішнього і зовнішнього середовища.

Підсумовуючи вищесказане, зауважимо, що управління оборотними активами є складним процесом. Його сучасна складність залежить від умов, зокрема: різні види активів (засобів), які формуються за рахунок розміру оборотного капіталу; обсяг оборотного капіталу, що використовується в операційному процесі; прискорення швидкості обороту капіталу та забезпечення належної платоспроможності суб'єкта підприємництва тощо. Першочерговими проблемами в менеджменті оборотними активами є: управління дебіторською заборгованістю, запасами, грошовими коштами, визначення джерел фінансування.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДОСЯГНУТОГО РІВНЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

2.1. Сучасна практика формування активів аграрних підприємств та оцінка динаміки їх обсягів

Фермерське господарство „Греблянське” Кременчуцького району Полтавської області (далі ФГ „Греблянське”), на матеріалах якого виконувались дослідження, створене та діє на підставі норм Цивільного кодексу України та інших актів законодавства у відповідності до рішення учасників товариства, є юридичною особою за законодавством України і користується всіма наданими законодавством правами, у т. ч. має печатку та штампи з власним найменуванням. Метою діяльності ФГ „Греблянське” є отримання прибутку на основі задоволення потреб громадян, підприємств, установ та організацій у продукції, товарах, послуг, які виробляються та надаються в межах діяльності, обумовленої Статутом.

З метою проведення аналізу фінансового стану ФГ „Греблянське” слід розглянути сукупність показників, що характеризують: майновий стан, фінансову стійкість, ліквідність та платоспроможність, фінансові результати і рентабельність, ділову активність підприємства, дебіторську та кредиторську заборгованість підприємства. Розрахунок даних показників здійснюється на основі інформації з річної фінансової звітності (додатки: А, Б, В).

Визначення джерел формування капіталу підприємства є важливою складовою аналізу фінансового стану підприємства (табл. 2.1, додаток Г).

Дані табл. 2.1 підтверджують факт суттєвого зменшення загальної величини капіталу ФГ „Греблянське” за період 2022 – 2023 років на 2816,0 тис. грн, або на 31,5 %. Таке зниження обсягів пасивів підприємства обумовило, виключно, зменшення обсягів власного капіталу підприємства з 8751,1 тис. грн до 5273,8 тис. грн, тоді як зобов’язання підприємства, зросли на 661,3 тис. грн. За період наступних 2023 – 2024 рр. ситуація змінилась на протилежну – власний

капітал почав збільшуватися, а величина такого приросту склала 1250,2 тис. грн (23,7 %). При цьому, зобов'язання ФГ „Греблянське” за цей період хоча й зменшились на 822,4 тис. грн або на 95,4 %, однак все ж не перешкодили загальному приросту капіталу підприємства, що графічно доводить рис. 2.1.

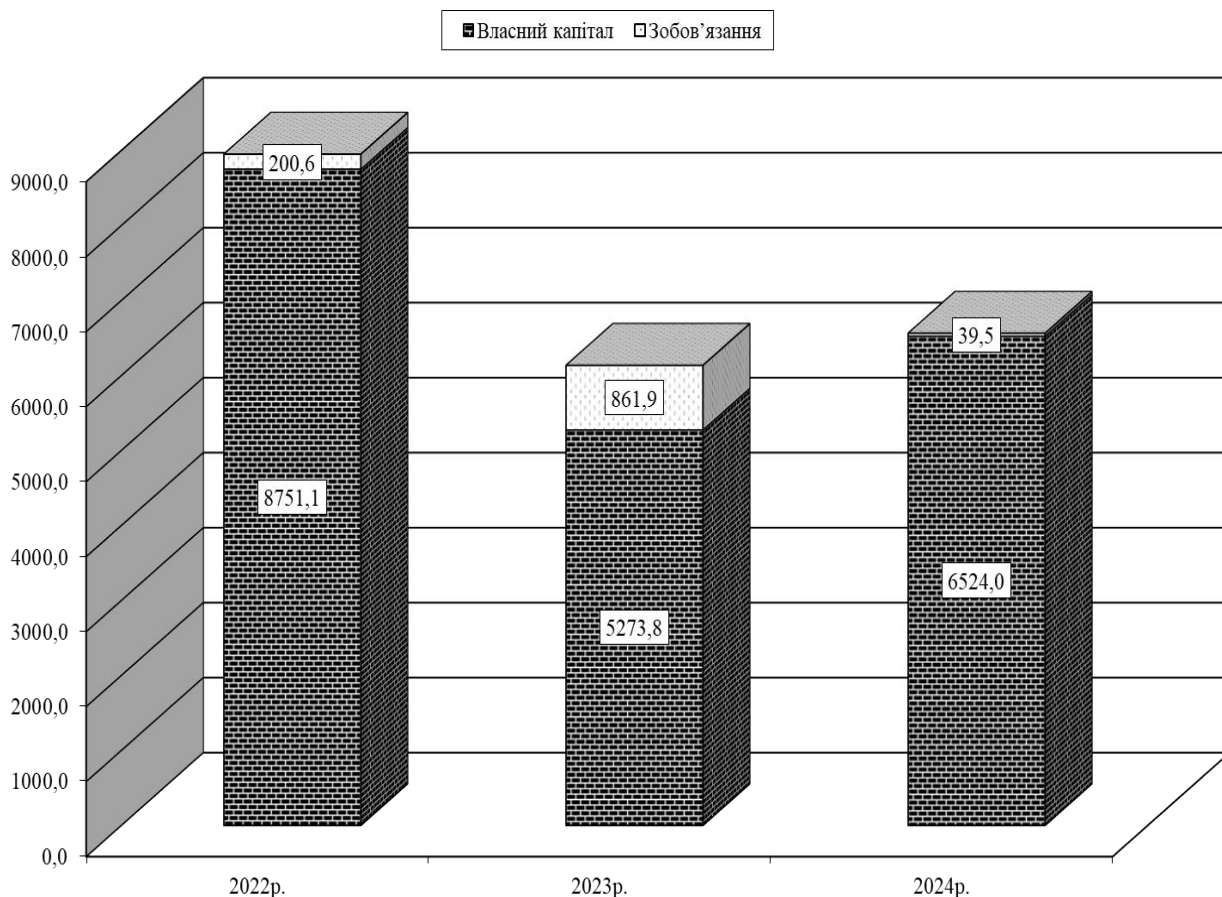

Рис. 2.1. Динаміка зміни обсягів окремих видів пасивів ФГ „Греблянське” за 2022 – 2024 рр., тис. грн

Фінансова стійкість ФГ „Греблянське”, як і інших господарюючих суб'єктів залежить від розміщення його активів та джерел формування капіталу і характеризується, насамперед, співвідношенням між обсягами власного капіталу і зобов'язань.

Виконані розрахунки (табл. 2.2, додаток Д) свідчать про загальне зростання до цього високого рівня фінансової стійкості ФГ „Греблянське” за показниками структури джерел формування капіталу. Так, фактичне значення коефіцієнта автономії вказує на те, що на кінець 2024 року питома вага власного ка-

піталу у валюті балансу становить 99,4 %, що на 1,6 пункти вище порівняно з 2022 роком. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу за останні три роки відповідно зменшився з 0,022 до 0,006 і підтверджує фактично відсутність залежності від кредиторів.

Окремо, динаміку показників фінансової стійкості підтверджують розрахунки здійснені в табл. 2.3 (додаток Е).

За результатами розрахунків проведених в табл. 2.3 відмічаємо факт одночасно збільшення за 2022 – 2023 рр., запасів ФГ „Греблянське”, і зменшення його власних оборотних коштів, що обумовило різку зміну типу фінансової стійкості з абсолютної до кризової. За наступні два роки, при одночасному уповільненні темпу приросту обсягів запасів, власні оборотні кошти ФГ „Греблянське” суттєво зросли – з 3180 тис. грн у 2023 р. до 5275,5 тис. грн. Такі зміни забезпечили нову зміну типу фінансової стійкості – до абсолютної.

Ліквідність ФГ „Греблянське”, як і інших суб’єктів підприємницької діяльності – це його здатність швидко продати активи й одержати гроші для оплати своїх зобов’язань. Рівень ліквідності активів пов’язаний із часом, необхідним для перетворення їх у грошові кошти (табл. 2.4, додаток Ж).

Аналіз даних табл. 2.4 свідчить про стабільність платіжних можливостей ФГ „Греблянське” за період останніх трьох років. Так за період 2022 і 2024 рр. високоліквідних активів було достатньо для покриття найбільш термінових зобов’язань. Поряд з цим слід відмітити повну відсутність на підприємстві короткострокових та довгострокових зобов’язань. Графічно зроблені висновки доповнює рис. 2.2.

З категорією ліквідності тісно пов’язане поняття платоспроможності, яке характеризує здатність підприємства своєчасно й повністю виконати свої платіжні зобов’язання, що впливають із кредитних та інших операцій, грошового характеру і мають певні терміни оплати (табл. 2.5).

Розрахунки в наведеній таблиці свідчать про загалом позитивну за досліджувані 2022 – 2024 рр. (особливо за останні два роки) динаміку всіх показників ліквідності ФГ „Греблянське”. Одночасно, слід наголосити на дотриманні

нормативу щодо коефіцієнтів абсолютної ліквідності, швидкої ліквідності та загального коефіцієнта ліквідності, що наочно підтверджує рис. 2.3 (додаток 3).

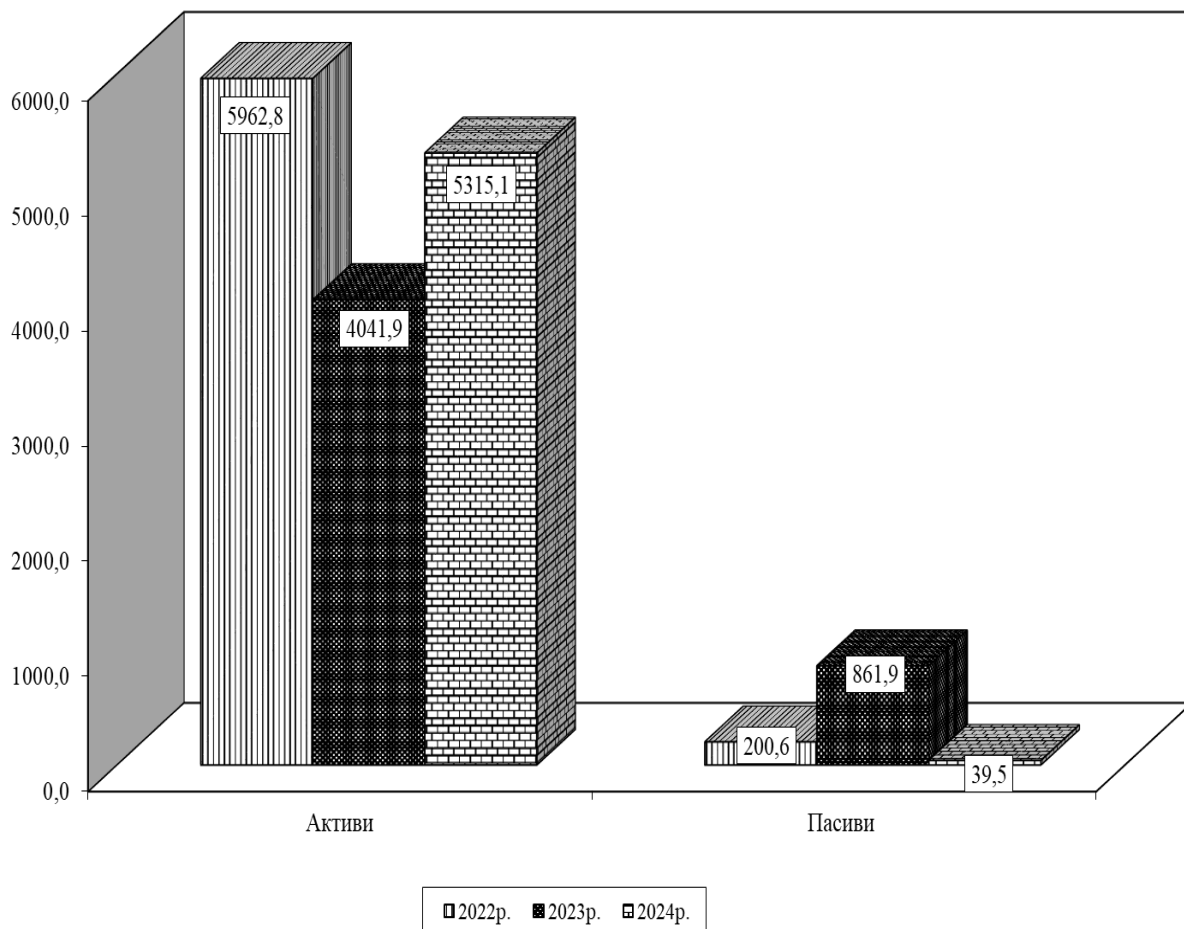

Рис. 2.2. Динаміка обсягів активів та пасивів ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр., тис. грн

Таблиця 2.5

Відносні показники оцінки платоспроможності ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр.

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Нормативне значення	Відхилення (+,-) 2023 р. від 2022 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2023 р.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,839	0,103	12,372	$\geq 0,2$	-1,736	12,270
Коефіцієнт швидкої ліквідності	25,395	0,989	43,134	$\geq 0,7$	-24,406	42,145
Загальний коефіцієнт ліквідності	29,725	4,690	134,557	$\geq 1,0$	-25,035	129,867

Оцінка фінансових результатів є одним із найважливіших напрямів оцін-

ки ефективності виробничо-фінансової діяльності підприємств (табл. 2.6, додаток И). Результат такої оцінки свідчить про негативний момент в діяльності ФГ „Греблянське”, що полягає в нестабільності його фінансових результатів за останні три роки. Так підприємство за період 2022 – 2023 рр., в зв’язку з військовим станом та значним спадом в економіці, загалом, і в аграрному секторі, перетворилось з прибуткового у 2022 р. (з чистим прибутком 1286,9 тис. грн) у збиткове (зі збитком 877,3 тис. грн). За наступний 2024 р., ситуація змінилась в позитивну сторону – ФГ „Греблянське” знову стало прибутковим з розміром чистого прибутку 1250,2 тис. грн, тобто майже повернувшись до рівня 2022 р. про що наочно свідчить рис. 2.4.

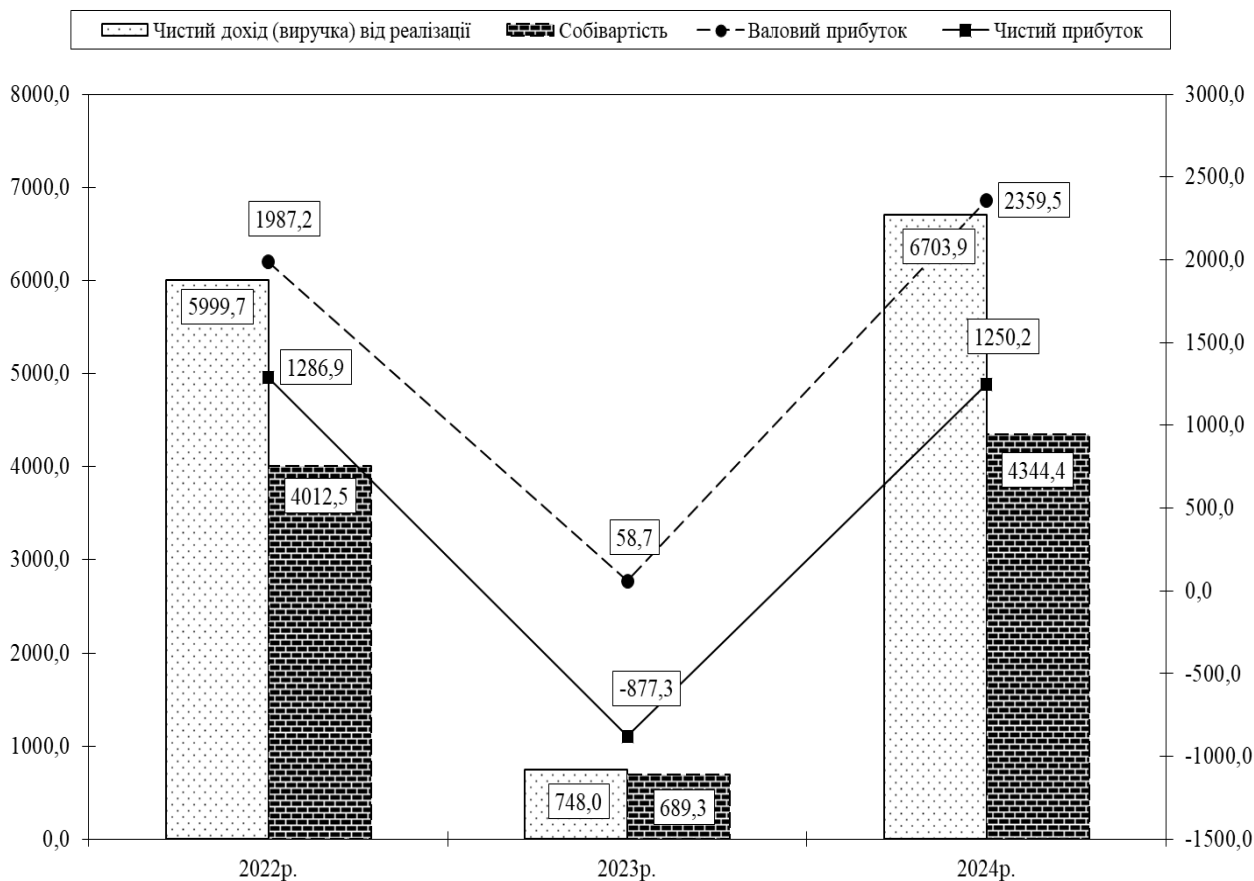

Рис. 2.4. Динаміка окремих показників оцінки фінансових результатів діяльності ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр., тис. грн

Загалом аналіз фінансового стану підприємства, за окремими показниками засвідчив його нестабільність. Тому підприємство має звернути увагу на усунення поточних проблем і розвиток позитивних тенденцій, зокрема для того

щоб забезпечити гарантії своєчасних розрахунків з найманими працівниками та державою.

Активи являють собою фінансово-економічні ресурси підприємств в різних видах для використання під час здійснення ними господарської діяльності, формуючись для досягнення конкретних цілей та втілення стратегії економічного розвитку та характеризуючи, при цьому, основу його економічного потенціалу. Загальновизнано, що активи підприємства повинні відповідати функціональному напрямку та обсягам його діяльності.

Невід'ємним елементом загальної оцінки активів ФГ „Греблянське” є аналіз його майнового стану за інформацією бухгалтерського балансу з використанням прийомів горизонтального і вертикального аналізу з обчисленням показників структури та динаміки (табл. 2.7, додаток К).

Розрахункові дані табл. 2.7 свідчать про зміни майнового потенціалу підприємства в, загалом, негативному напрямку. Так, за період 2022 – 2024 рр. загальна вартість майна ФГ „Греблянське” зменшилась з 8951,7 тис. грн до 6563,5 тис. грн. Дане зниження обумовило одночасне (причому в різних періодах з протилежною динамікою) зменшення, як необоротних, так і оборотних активів підприємства, що наочно демонструє рис. 2.5.

Досліджена в вище класифікація активів потребує детального вивчення за умов господарської діяльності ФГ „Греблянське” (табл. 2.8, додаток Л).

Результати досліджень, представлені в табл. 2.8 дають підстави говорити про різні підходи до поділу активів підприємства. Зокрема, за характером обороту активи ФГ „Греблянське” групуються на необоротні та оборотні, причому за досліджуваний період слід відмітити нестабільні тенденції. Так, за 2022 – 2023 рр. абсолютний розмір необоротних активів зменшився на 895,1 тис. грн, тоді як оборотні активи, за аналогічний період зменшилися 1920,9 тис. грн, обумовивши цим самим зниження їх питомої ваги в структурі активів підприємства на 0,7 %. За наступні два роки ситуація розвивалась за протилежними тенденціями – оборотні активи зросли на 1273,1 тис. грн (забезпечивши приріст власної частки в структурі активів на 15,1 %), тоді як необоротні продовжували

зменшуватись – ще на 845,3 тис. грн.

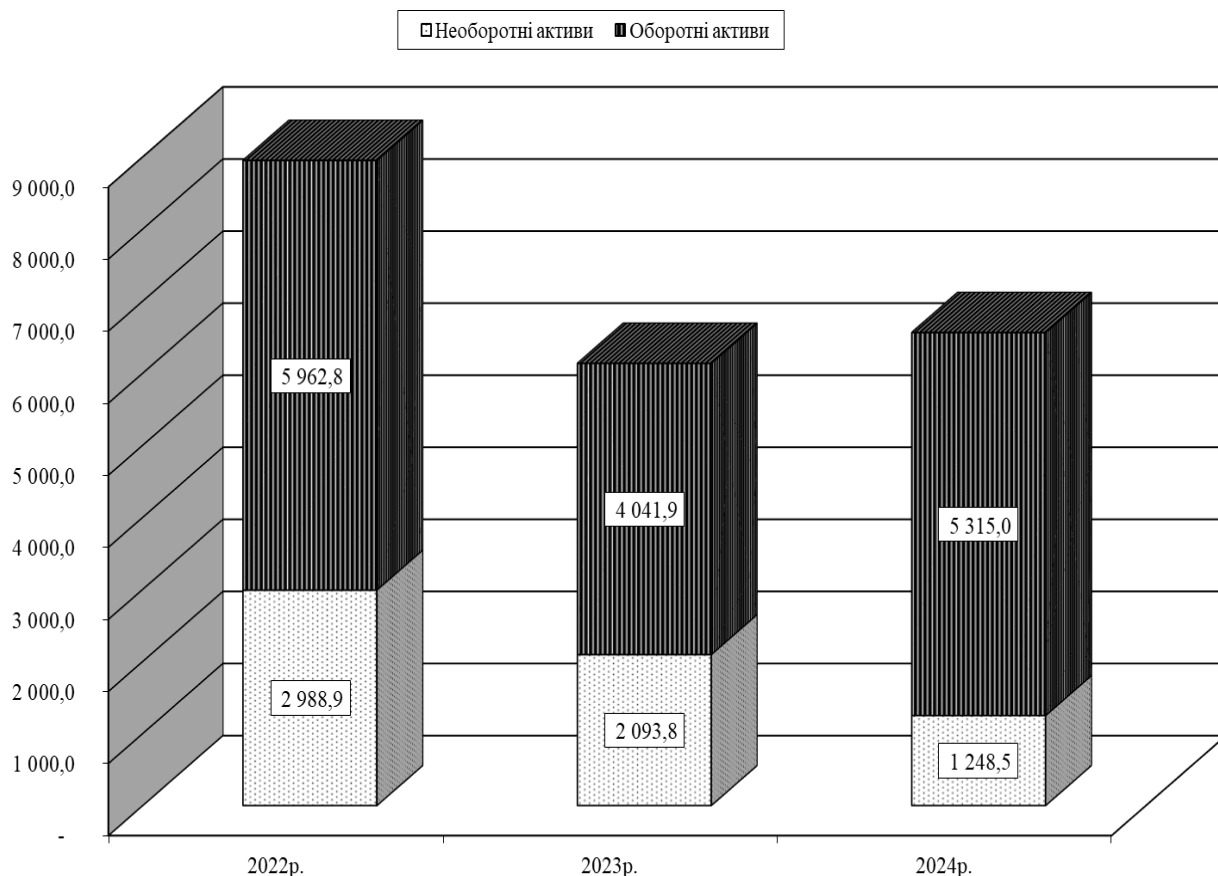

Рис. 2.6. Динаміка зміни обсягів окремих видів активів ФГ „Греблянське” за 2022 – 2024 рр., тис. грн

Необоротні активи, в свою чергу прийнято поділяти за формою на матеріальні та нематеріальні. У ФГ „Греблянське” за досліджуваний період 2022 – 2024 рр. наявними були виключно необоротні активи в матеріальній формі.

Необоротні активи представлені в балансі підприємства за рядом статей, зокрема: основні засоби, та довгострокові фінансові інвестиції. Даний факт обумовлює необхідність подальшого дослідження в напрямку оцінки складових необоротних активів, що наявні на підприємстві в досліджуваному періоді (табл. 2.9).

Розрахунки, здійснені в табл. 2.9, вказують на негативну динаміку зміни, як загального обсягу необоротних активів ФГ „Греблянське” за останні три роки, так і їх основного складового елемента – основних засобів. Оцінюючи наявний склад необоротних активів слід зауважити, що при наявності певної частки

довгострокових фінансових інвестицій домінуючі позиції займають основні засоби, що підтверджує рис. 2.6 (додаток М).

Таблиця 2.9

Склад, структура та динаміка обсягів окремих видів необоротних активів ФГ „Греблянське” 2022 – 2024 рр.

Необоротні активи	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення (+,-), 2024 р. від 2023 р.	
	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	суми, тис. грн	питомої ваги, %
Основні засоби	2988,9	100,0	2089,7	99,8	1244,4	99,7	-1744,5	-0,3
Довгострокові фінансові інвестиції	-	0,0	4,1	0,2	4,1	0,3	+4,1	+0,3
Всього	2988,9	100,0	2093,8	100,0	1248,5	100,0	-1740,4	X

*за залишковою вартістю станом на кінець року

Стан і використання основних виробничих засобів є важливим фактором підвищення ефективної діяльності підприємства. Процес оцінки та аналізу основних засобів, насамперед, включає оцінку їх наявності, складу та структури та рівня впливу на їх характеру і особливостей виробничого процесу, технології, рівня організації і котирування праці, методів організації виробництва тощо.

Дослідження стану основних засобів доцільно здійснювати на підставі аналітичної оцінки групи показників: коефіцієнт зносу основних засобів, коефіцієнт придатності основних засобів, коефіцієнт оновлення основних засобів, коефіцієнт вибуття основних засобів, коефіцієнт надходження основних засобів.

Поряд із показниками функціонального стану виділяють ряд показників, що характеризують забезпеченість підприємства основними засобами. Це, зокрема: фондомісткість; фондоозброєність; фондозабезпеченість; коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства (табл. 2.10).

Результати проведених в табл. 2.10 розрахунків дають підстави свідчити, що рівень фондомісткості у ФГ „Греблянське” збільшився у 2023 році порівняно з 2022 роком на 2,29 грн, з 0,74 грн до 3,03 грн, а за наступні два роки навпаки – різко знизився на 2,75 пункти до 0,29 грн на кожен гривню виробленої про

дукції.

Таблиця 2.10

**Динаміка показників забезпеченості основними засобами
ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр.**

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+;-)	
				2023 р. від 2022 р.	2024 р. від 2023 р.
Середньорічна вартість майна, тис. грн	8951,7	6135,7	6563,5	-2816	427,8
Середньорічна вартість основних засобів (по залишковій вартості), тис. грн	2988,9	2089,7	1244,4	-899,2	-845,3
Вартість виробленої продукції, тис. грн	4012,5	689,3	4344,4	-3323,2	3655,1
Середньооблікова чисельність найманих працівників, чол	2	3	3	1	0
Площа сільськогосподарських угідь, га	165	187	104	22	-83
Фондомісткість, грн	0,74	3,03	0,29	2,29	-2,75
Фондоозброєність, тис. грн/чол	1494,5	696,6	414,8	-797,9	-281,8
Фондозабезпеченість, тис. грн/га	18,1	11,2	12,0	-6,9	0,8
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	0,334	0,341	0,190	0,007	-0,151

Причиною, що обумовлює такі зміни є, одночасні тенденції в змінах розмірів вартості виробленої підприємством та залишкової вартості його основних засобів. Так, якщо за 2022 – 2023 рр. середньорічна вартість основних засобів та вартість виробленої продукції зменшувались одночасно, однак вартість останньої зменшувались в значно більших розмірах, то за наступні два роки основні засоби продовжували зменшуватись, тоді коли вартість виробленої продукції навпаки зростала.

Одночасно слід відмітити факт стабільного зменшення рівня фондоозброєності підприємства, який за період 2022 – 2023 рр. знизився з 1494,5 тис. грн до 696,6 тис. грн, а за 2024 р. вже до 414,8 тис. грн в розрахунку на одного працюючого, що пояснюється в першу чергу, згаданою вище, зміною вартості основних засобів основних засобів та відносно стабільною чисельністю найманих працівників ФГ „Греблянське”. Ті ж тенденції зміни величини основних засобів, при загальному зменшенні за 2022 – 2024 рр. площі сільськогосподарських

угідь обумовили зниження рівня фондозабезпеченості підприємства з 18,1 тис. грн на кожний гектар сільськогосподарських угідь у 2022 р. до 12,0 тис грн на 1 га в 2024 р. Наочно зроблені висновки графічно відображає рис. 2.8 (додаток Н).

Досліджена в попередніх розділах класифікація оборотних активів та встановлений вище загальний обсяг оборотних активів потребує їх детального вивчення за умов господарської діяльності ФГ „Греблянське” (табл. 2.11, додаток П).

Розрахунки здійснені в табл. 2.11 свідчать, що за формою оборотних активів у ФГ „Греблянське” у 2023 – 2024 рр. домінуючи переважали оборотні активи у матеріальній формі, хоча до цього у 2022 р. ситуація була протилежною. В той же час, на долю оборотних активів у грошовій та розрахунковій формах припало від 85,4 % у 2022 р. до 21,1 % у 2023 р. та 32,1 % у 2024 р. від загального обсягу оборотних активів підприємства. У відповідності до критерію поділу – за сферою розміщення на підприємстві за останні три роки, відносна частка оборотних активів, що розміщені у сфері виробництва стабільно збільшується, хоча й значно поступається частці оборотних активів, розміщених в сфері обігу.

Стосовно джерел формування оборотних активів ФГ „Греблянське” слід вказати на домінуючи, окрім 2023 р., переважання саме власних джерел формування оборотних активів, тоді коли на долю залучених джерел припадає менше четвертої частини (і то тільки в 2023 р.) загального обсягу активів підприємства. Оцінюючи активи за рівним ліквідності слід вказати на зменшення за період 2022 – 2024 рр. на підприємстві середньоліквідних активів і відповідний приріст високоліквідних та низьколіквідних активів (рис. 2.7).

Обсяги сформованих за рахунок власних та залучених джерел оборотні активи потребують дослідження в розрізі окремих складових за період останніх трьох років (табл. 2.12).

Виходячи з даних табл. 2.12 можна зробити висновок, що загальна величина оборотних активів ФГ „Греблянське” за досліджуваній період 2022 – 2024

рр. зменшилась на 827,8 тис. грн, або на 13,9 %.

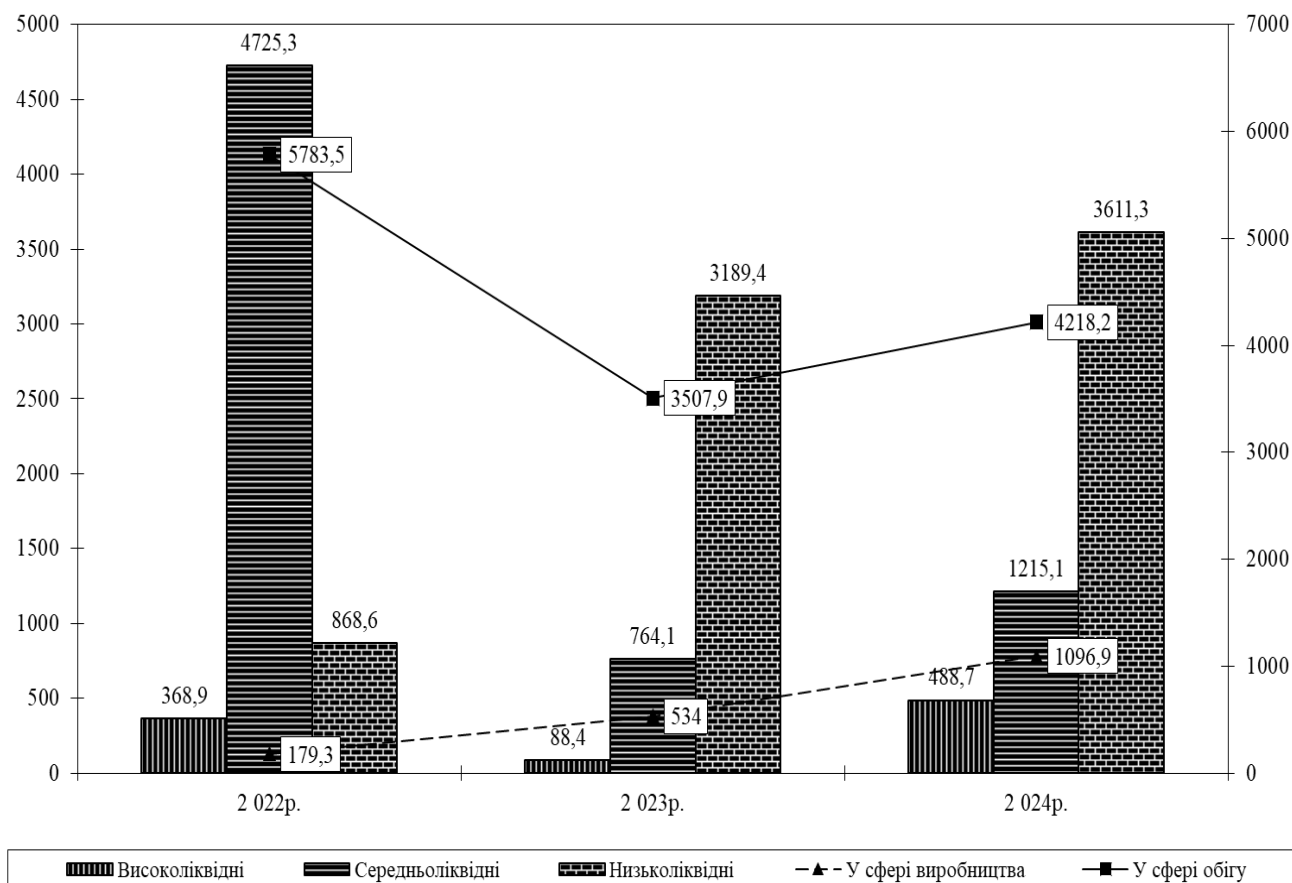

Рис. 2.7. Склад та динаміка оборотних активів ФГ „Гребляньське”, за джерелами формування та формою, 2022 – 2024 рр., тис. грн

Таблиця 2.12

Склад, структура та динаміка оборотних активів ФГ „Гребляньське”, 2022 – 2024 рр., (станом на кінець року)

Види оборотних активів	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення (+,-) 2024 р. від 2022 р.	
	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	абсолютне, грн	відносне, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Виробничі запаси	179,3	3,0	534,0	13,2	1096,9	20,6	917,6	511,8
Готова продукція	689,3	11,6	2655,4	65,7	2514,3	47,3	1825,0	264,8
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	221,6	3,7	-	0,0		0,0	-221,6	-100,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	-	0,0	391,6	9,7	13,2	0,2	13,2	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Інша поточна дебіторська заборгованість	4500,0	75,5	368,9	9,1	1201,9	22,6	-3298,1	-73,3
Грошові кошти та їх еквіваленти	368,9	6,2	88,4	2,2	488,7	9,2	119,8	32,5
Інші оборотні активи	3,7	0,1	3,6	0,1	-	0,0	-3,7	-100,0
Разом	5962,8	100,0	4041,9	100,0	5135,0	100,0	-827,8	-13,9

Дане зменшення оборотних активів обумовлене, в першу чергу, зниженням обсягів іншої поточної дебіторської заборгованості (майже в чотири рази), а також зменшенням дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги. В той же час, слід відмітити за останні три роки збільшення величини готової продукції, виробничих запасів та грошових коштів та їх еквівалентів.

Підсумовуючи здійснене дослідження слід наголосити на тому фактові, що саме своєчасне дослідження існуючих тенденцій дозволяє оперативно реагувати на зміни в складі і структурі активів ФГ „Греблянське” та джерел його формування шляхом обґрунтування комплексу заходів щодо поліпшення, як майнового потенціалу, так і в цілому фінансового стану підприємства.

2.2. Оцінка досягнутого рівня ефективності використання активів підприємства

На сьогоднішній день теоретично обґрунтовано і практично підтверджено той факт, що стабільне зростання фінансових результатів діяльності суб'єктів підприємництва, в значній мірі, залежить від рівня ефективності використання й раціональності розміщення активів.

Ефективність використання основних засобів залежить від правильного застосування тих чи інших машин і обладнання, своєчасного ремонту, кількості виробленої продукції та багатьох інших факторів, а це в свою чергу, впливає на продуктивність праці на даному підприємстві, об'єкт випуску продукції, кінцеві результати діяльності господарюючого суб'єкту. Поряд з цим здійснення аналі-

зу ефективності використання основних засобів підприємства дозволяє виявити основні недоліки діючої на підприємстві стратегії формування та використання основних засобів, які необхідно врахувати при обґрунтуванні напрямків їх удосконалення на наступні звітні періоди.

До показників, які характеризують ефективність використання основних засобів у ФГ „Греблянське” належать: фондвіддача, рентабельність основних засобів та прибутковість основних засобів (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

Динамка показників оцінки ефективності використання основних засобів у ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр.

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2023 р. від 2022 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2023 р.
Середньорічна вартість основних засобів (по залишковій вартості), тис. грн	2988,9	2089,7	1244,4	-899,2	-845,3
Вартість виробленої продукції, тис. грн	4012,5	689,3	4344,4	-3323,2	3655,1
Загальний прибуток від звичайної діяльності, тис. грн	1987,2	58,7	2359,5	-1928,5	2300,8
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	1286,9	(877,3)	1250,2	-2164,2	2127,5
Фондвіддача, грн	1,34	0,33	3,49	-1,01	3,16
Прибутковість (збитковість) основних засобів, грн	0,66	0,03	1,90	-0,64	1,87
Рентабельність (збитковість) основних засобів, %	43,1	(42,0)	100,5	-85,0	142,5

Зваживши наведені в табл. 2.13 показники, можемо говорити про загальне зростання ефективності використання основних засобів ФГ „Греблянське” за динамікою показника фондвіддачі за період 2022 – 2024 рр. Так, її (фондвіддачі) значення зросло за трьохрічний досліджуваний період на 2 грн 15 копійок, тобто на кінець 2024 року підприємство на 1 грн авансованих у виробничий процес основних засобів виробляло власної продукції 3 грн 49 копійок. При цьому, слід додати, що в 2024 р. цей показник мав значення 33 копійки, зважаючи на військовий стан та економічну кризу, що є його наслідком. Зростання цього показника за 2022 – 2024 рр. загалом і за останні два роки зокрема, обу-

мовлене одночасним збільшенням вартості виробленої продукції та зменшенням обсягів середньорічної залишкової вартості основних засобів.

Аналогічні тенденції зміни рівня загального та чистого збитку підприємства обумовили загальне зниження рівня прибутковості та рентабельності використання основних засобів ФГ „Греблянське” за 2022 – 2023 рр. відповідно на 0,64 грн і 85,0 %, а за наступні два роки – навпаки зростання їх рівня відповідно на 1,87 грн та 142,5 %. Тенденції показників, які комплексно характеризують рівень ефективності використання основних засобів відображено на рис. 2.8.

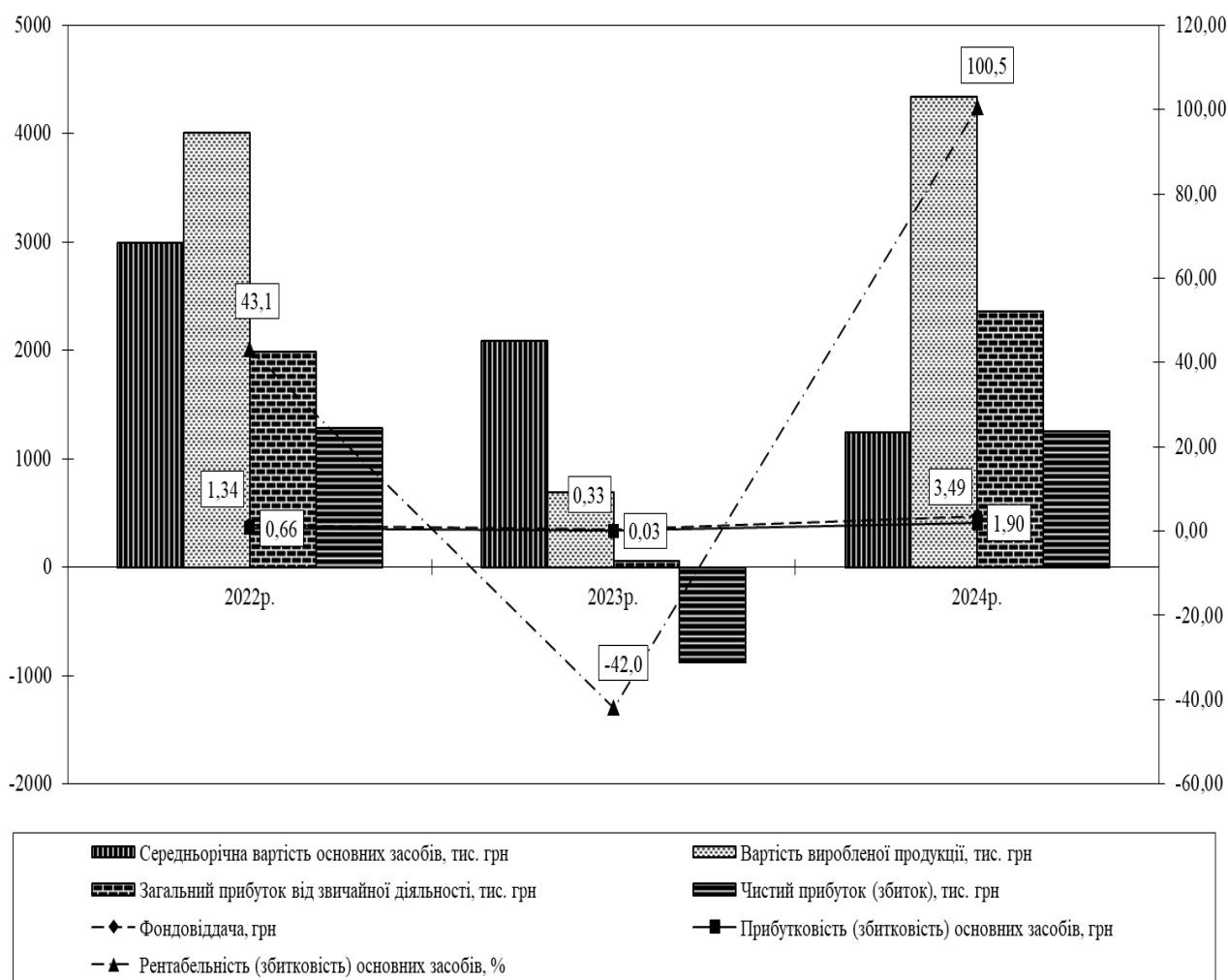

Рис. 2.8. Динаміка рівня показників ефективності використання основних засобів ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр.

Загалом, здійснений аналіз ефективності використання основних засобів ФГ „Греблянське” за останні три роки свідчить про те, що на даному підприємстві їх використання є не стабільно ефективним, адже хоча підприємство й не

завжди належним чином забезпечене основними засобами, зокрема їх оновлення відбувається досить низькими темпами. Однак, незважаючи на наявність складних фінансово-економічних умов підприємство має відшукувати, як зовнішні, так і внутрішні резерви для підвищення ефективності використання наявних основних засобів.

Прискорення обертання оборотних активів сприяє вивільненню з обороту частини активів, яка розраховується множенням фактичного одноденного обсягу реалізації продукції на дні прискорення обертання оборотних активів. Розрізняють як абсолютне так і відносне вивільнення активів. Детальніший аналіз рівня ефективності використання активів на підприємстві, зокрема оборотних можливий шляхом розрахунку групи показників, що визначають рівень його (підприємства) ділової активності (табл. 2.14).

Таблиця 2.14

**Показники оцінки ефективності використання оборотних активів
ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр.**

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+ ; -)			
				2023 р. від 2022 р.		2024 р. від 2023 р.	
				абсолютне	відносне, %	абсолютне	відносне, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт обертання активів	0,676	0,099	1,056	-0,577	X	0,957	X
Тривалість одного обороту активів, днів	533	3631	341	3098	в 6,8 р.	-3290	-90,6
Коефіцієнт обертання оборотних активів	1,103	0,150	1,433	-0,953	X	1,283	X
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	326	2408	251	2081	в 7,4 р.	-2156	-89,6
Коефіцієнт обертання запасів	3,365	0,369	1,972	-2,996	X	1,603	X
Тривалість одного обороту запасів, днів	107	977	183	870	в 9,1 р.	-794	-81,3
Коефіцієнт обертання коштів у розрахунках	1,641	0,252	5,252	-1,390	X	5,001	X
Тривалість одного обороту коштів у розрахунках, днів	219	1429	69	1210	в 6,5 р.	-1361	-95,2
Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості	2,192	0,273	6,787	-1,919	X	6,514	X

1	2	3	4	5	6	7	8
Тривалість одного обороту (середній період повернення) дебіторської заборгованості, днів	164	1319	53	1155	в 8,0 р.	-1266	-96,0
Тривалість операційного циклу, днів	326	2406	251	2079	в 7,4 р.	-2155	-89,6

Здійснені в табл. 2.14 розрахунки свідчать про загалом негативну динаміку показників оцінки ділової активності ФГ „Греблянське” за 2022 – 2023 рр. Негативною ознакою є зростання періоду обертання оборотних активів загалом та запасів, зокрема – на 2801 та 870 днів відповідно. За наступні два роки ситуація змінилась на кардинально протилежну – ділова активність підприємства зросла за всіма показниками оборотності оборотних активів. Це, в свою чергу, призвело до скорочення тривалості обороту всіх, наявних оборотних активів та зменшення тривалості операційного циклу з 2406 до 251 дні. Такі зміни, на фоні кризових процесів, пояснюються, вже згаданим, різними темпами зміни обсягів середньорічної вартості активів та чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (рис. 2.9, додаток Р).

В процесі аналізу показників оборотності оборотних активів вивчаються за кілька періодів як у цілому, так і в розрізі окремих їх видів. За даними табл. 2.15 проведемо загальний аналіз оборотності оборотних активів.

Отримані в табл. 2.15 дані підтверджують факт загалом схожих темпів зміни чистого доходу від реалізації власної продукції (товарів, робіт, послуг) і середньорічної вартості оборотних активів ФГ „Греблянське”. Так, використаний в даній таблиці ланцюговий спосіб аналізу зміни обсягів досліджуваних показників за останні роки свідчить, що за період 2022 – 2023 рр. чистий дохід зменшився на 5291,7 тис. грн, або на 87,5 % при одночасному зменшенні середньорічної вартості оборотних активів на 437,7 тис. грн (8,0 %). За наступний рік чистий дохід підприємства, навпаки, різко збільшився, а обсяг такого зростання склав 5955,9 тис. грн, або майже в 9 разів, в той час коли обсяг оборотних активів продовжував зменшуватись, а величина такого зменшення становила 323,9

тис. грн, що у відносному виразі склало на 6,5 %.

Таблиця 2.15

**Показники оцінки оборотності оборотних активів ФГ „Греблянське”,
2022 – 2024 рр.**

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2023 р. від 2022 р.		Відхилення (+,-) 2024 р. від 2023 р.	
				абсолютне	відносне, %	абсолютне	відносне, %
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	5999,7	748,0	6703,9	-5251,7	-87,5	5955,9	в 8,9 р.
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	5440,1	5002,4	4678,5	-437,7	-8,0	-323,9	-6,5
Коефіцієнт обертання оборотних активів	1,103	0,150	1,433	-0,953	X	1,283	X
Коефіцієнт завантаження оборотних активів	0,907	6,688	0,698	5,781	X	-5,990	X
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	326	2408	251	2081	637,6	-2156	-89,6
в т. ч. за рахунок:							
- середньорічної вартості оборотних активів	X	X	X	-26	X	-2407	X
- чистого доходу (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	X	X	X	2107	X	251	X

Такі зміни обумовили взаємопов'язані тенденції зміни коефіцієнтів обертання та завантаження оборотних активів ФГ „Греблянське”. Зокрема, за 2022 – 2023 рр. коефіцієнт обертання оборотних активів зменшився на 0,953, а за наступні два роки, навпаки суттєво зріс – на 1,283. Тенденція зміни коефіцієнта завантаження за досліджуваний період була протилежною, що наочно доводить рис. 2.10.

Дослідження здійсненні вище дають підстави стверджувати про наявність нерівномірного впливу на зміну рівня оборотності оборотних активів зміни чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та середньорічної вартості оборотних активів за відповідний рік.

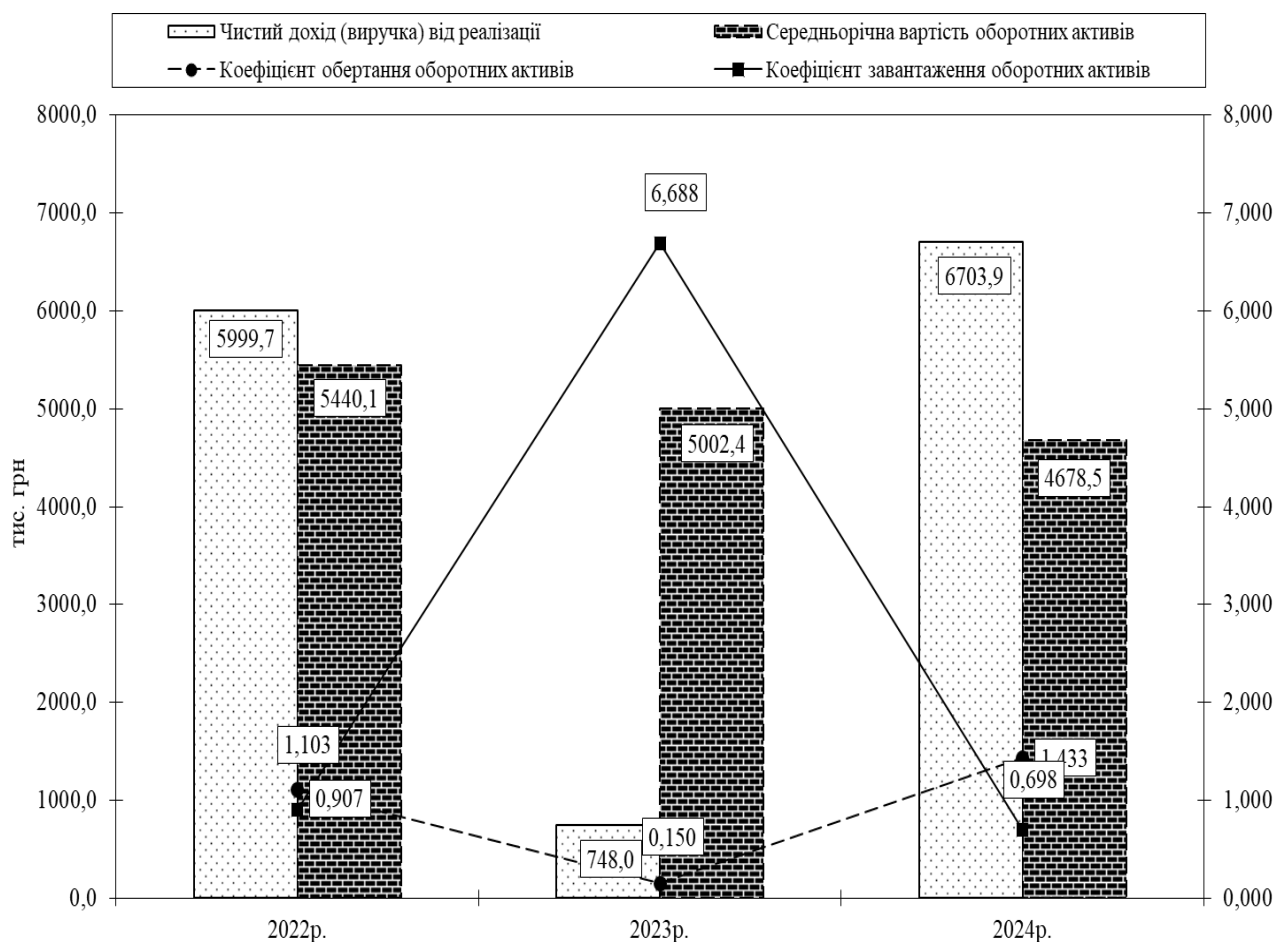

Рис. 2.10. Динаміка показників ефективності використання оборотних активів ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр.

В цілому говорити про ефективне використання оборотних засобів можна лише тоді, коли мова йде про одночасне зростання показників стану та ефективності використання оборотних засобів підприємства в динаміці і здатності підприємства за рахунок власних коштів розрахуватися за своїми зобов'язаннями, не допускаючи невиправданої дебіторської та кредиторської заборгованості.

Звичайно, це не означає, що підприємство повинне зосередитися на формуванні високоліквідних активів, оскільки це дозволить лише штучно збільшити його ліквідність. Навпаки, ретельно дослідивши можливі фактор впливу на ефективність використання оборотних засобів, воно має сформулювати оптимальну структуру оборотних коштів, забезпечивши її раціональне використання що до випуску конкурентоздатності продукції та отримання прибутку.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Шляхи підвищення ефективності використання необоротних активів підприємств

У ринковій економіці ключовим є питання підвищення ефективності використання та відтворення основних виробничих фондів, що має вирішальне значення для інтенсифікації виробництва. Сутність економічної ефективності, як частини теорії відтворення, є фундаментальною для характеристики виробничих процесів в умовах ринку.

Для досягнення практичних цілей підвищення економічної ефективності основних засобів критично важливим є науково обґрунтований вибір її показників. Попри відсутність єдиної думки серед економістів щодо їх змісту та кількості на різних рівнях виробництва, система показників використання основних засобів має включати узагальнюючі (для загальної оцінки всіх фондів) та часткові (для характеристики окремих видів фондів).

Розробка системи показників ефективності використання основних засобів вимагає вирішення двох методологічних завдань: вибору показників для оцінки результатів функціонування та кількості використаних ресурсів. При побудові цієї системи необхідно враховувати техніко-економічні особливості галузей, а також положення про те, що всі показники перебувають у розвитку, взаємозв'язку та підпорядковані законам переходу кількісних змін у якісні.

Ефективність основних фондів може бути виражена такими узагальнюючими показниками, як фондвіддача, фондомісткість або відношення приросту продукції до приросту середньорічної вартості основних виробничих фондів.

Щодо розрахунку фондвіддачі основних засобів, існують різні погляди. Деякі вчені рекомендують використовувати обсяг валової чи товарної продукції

та первісну або відновну вартість основних засобів, інші — обсяг валової, товарної чи чистої продукції та середньорічну вартість. Ми схилиємося до думки, що більш точним буде розрахунок із використанням середньорічної вартості основних засобів.

Проте, на наш погляд, істотним недоліком показника фондівдачі є те, що він не враховує рівня використання інших елементів виробництва (землі, оборотних засобів, трудових ресурсів) і не відображає змін у собівартості (матеріаломісткість продукції, продуктивність праці). Тому, крім фондівдачі, для оцінки ефективності використання основних засобів застосовують рентабельність основних засобів. Рентабельність виробничих фондів обчислюється як відношення загальної суми прибутку від виробництва продукції за рік до середньорічного розміру основних виробничих фондів та оборотних коштів. Цей показник дозволяє врахувати якісну сторону, дослідити вплив основних засобів на продуктивність праці та розмір отриманого прибутку.

На різних рівнях господарювання планування та оцінка економічної ефективності основних фондів, капітальних вкладень та нової техніки здійснюються з урахуванням форм власності та видів діяльності підприємств. Показники фондівдачі встановлюються окремо для діючих підприємств і тих, що вводяться у плановому періоді. На діючих підприємствах рівень фондівдачі визначається з урахуванням запланованого збільшення виробництва продукції за рахунок повного освоєння проектної потужності, технічного переозброєння та реконструкції. Для підприємств, що вводяться, фондівдача враховує терміни введення основних виробничих фондів та нормативи їх освоєння.

Характерною особливістю показника фондівдачі є те, що його зменшення не завжди свідчить про зниження ефективності виробництва, тоді як його зростання завжди свідчить про підвищення ефективності. Наприклад, впровадження нової техніки може призвести до тимчасового зниження фондівдачі, але це не означає зниження загальної ефективності використання основних засобів. Ефективне використання може характеризуватися не зростанням фондівдачі, а економією поточних витрат виробництва та живої праці. Таким чи-

ном, ефективність виробництва може зростати навіть при зниженні показника фондівіддачі, якщо збільшення вартості основних засобів компенсується зменшенням витрат живої праці.

Поряд з фондівіддачею використовують показник фондомісткості, який характеризує вартість основних виробничих засобів на одиницю вартості виробленої продукції. Розрізняють повну та пряму фондомісткість, яку можна визначити на основі даних міжгалузевого балансу основних фондів. Повна фондомісткість обґрунтовує обсяги капітальних вкладень. Найточніші розрахунки забезпечуються методом прямого розрахунку на основі статистичних даних первинного обліку, що зручно для підприємств з однаковою структурою виробництва та асортиментом продукції.

До найважливіших вимог до показників ефективності використання основних засобів належать: оперативність, простота, зрозумілість, точність, повнота даних, незалежність від факторів, що не відображають господарську діяльність, відповідність галузевим та загальнодержавним показникам, врахування різних форм власності та специфіки галузей (наприклад, харчової промисловості).

Удосконалення системи показників є необхідним для аналізу динаміки ефективності використання основних фондів галузей, об'єднань та підприємств, виявлення резервів та формування раціональної структури. Система показників має відображати ефективність використання та відтворення, а також характеризувати співвідношення між зростанням основних засобів, підвищенням продуктивності праці та затратами уречевленої й живої праці на виробництво продукції.

Удосконалення складу та структури основних засобів підприємства може здійснюватися двома варіантами: використання власного капіталу та змішане фінансування (власний і позиковий капітал). При виборі варіантів фінансування враховуються такі основні фактори: достатність власних фінансових ресурсів для оновлення основних засобів та забезпечення економічного розвитку, вартість довгострокового фінансового кредиту порівняно з прибутком від оновлених основних засобів, співвідношення власного та позикового капіталу (що ви-

значає фінансову стійкість) та доступність довгострокового фінансового кредиту.

До традиційних інструментів довгострокового фінансування вдосконалення складу та структури основних засобів належать: звичайна та привілейована акції, облігації, кредитування, кредитні лінії (зокрема револьверні), синдиковані кредити (для великих проектів, де об'єднуються кредитні ресурси банків). Нетрадиційні інструменти включають: опціони (право купувати або продавати власність за певною ціною та часом), заставні операції, лізинг, франчайзинг, процентні свопи.

Амортизаційна політика на загальнодержавному рівні є ще одним фактором впливу на вдосконалення складу та структури основних засобів. Своєчасне оновлення технічних засобів підвищує ефективність виробничого накопичення. Заміна зношеної техніки на нові, продуктивніші машини дозволяє отримати необхідний приріст виробництва продукції з меншими інвестиціями, підтримуючи високі темпи зростання матеріального виробництва при меншій нормі виробничого накопичення. Зниження останньої супроводжується збільшенням частки валового внутрішнього продукту, що йде на споживання. Отже, своєчасне оновлення виробничого потенціалу вимагає ефективної амортизаційної політики.

Необхідно наблизити податкову амортизацію машин, обладнання та транспортних засобів до реальних строків їх експлуатації. У розвинених країнах компанія самостійно обирає метод амортизації активів із запропонованих стандартів обліку та звітності, застосовуючи його як у бухгалтерському, так і в податковому обліку. Зміна методу можлива, але лише в напрямку заміни прискореного на прямолінійний, з офіційним повідомленням.

На противагу світовій практиці, в деяких країнах, де державна фінансова (податкова) політика переслідує лише фіскальні цілі, правила податкового законодавства домінують над економічними реаліями. Податкове законодавство нерідко встановлює строки амортизації, які суттєво перевищують тривалість реального економічно обґрунтованого використання окремих об'єктів основних

засобів. Хоча це може тимчасово збільшити податкові надходження, штучне подовження строків податкової амортизації активних елементів основних засобів (машин, обладнання, транспортних засобів) у кінцевому рахунку призводить до зменшення обсягів інвестування в ці елементи, зниження темпів оновлення основних засобів і, як наслідок, скорочення податкових надходжень до бюджетів.

Україна демонструє рішучість у формуванні державної політики стимулювання інвестицій, розвитку малого та середнього бізнесу, прискорення темпів оновлення техніки та технологій. У цьому контексті надзвичайно важливим є перегляд підходів до політики податкової амортизації. Підприємствам має бути надано право використовувати прискорені методи амортизації як у бухгалтерському, так і в податковому обліку. Таким чином, подальше вдосконалення механізмів амортизаційної політики є важливим напрямом забезпечення вдосконалення складу та структури основних засобів підприємств нашої країни.

Проблема підвищення ефективності використання основних засобів посідає центральне місце в період переходу України до ринкових відносин. Від її вирішення залежить фінансовий стан підприємства, його конкурентоспроможність. Будь-яке підприємство має постійно аналізувати рух своїх основних засобів, їх склад, стан та ефективність використання. Ця інформація дозволяє виявити шляхи та резерви підвищення ефективності, а також своєчасно коригувати негативні відхилення, що можуть спричинити серйозні наслідки для успішної діяльності. Напрями підвищення ефективності використання основних засобів різноманітні, наприклад:

- підвищення якості сировини (збільшення кількості корисних речовин, технологічність, можливості видобутку продукту);
- зменшення втрат корисних речовин у відходах;
- впровадження досягнень сучасного науково-технічного прогресу.

На сьогоднішній день підвищення ефективності використання основних засобів має величезне значення. Підприємства, які володіють основними засобами, повинні не тільки прагнути їх модернізувати, але й максимально ефекти-

вно використовувати наявні, особливо в умовах дефіциту фінансів та виробничих інвестицій.

3.2. Напрями оптимізації політики формування та використання оборотних активів підприємств

Менеджмент підприємств завжди керується певними принципами управління запасами та обирає відповідні стратегії їх фінансування. Для сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах господарювання найбільш прийнятною вважається раціональна модель фінансування оборотних засобів. Згідно з цим підходом, необоротні активи та постійна частина оборотних активів фінансуються за рахунок довгострокових зобов'язань та власного капіталу.

Джерела формування оборотних коштів залишаються незмінними в процесі кругообігу капіталу. Однак система їх формування може як уповільнювати, так і прискорювати швидкість обігу. Характер джерел формування та принципи використання власних і залучених оборотних коштів є вирішальними чинниками, що впливають на ефективність використання оборотних коштів і всього капіталу.

Збільшення грошових ресурсів на рахунках підприємства, з одного боку, є позитивним фактом, оскільки великий запас коштів дозволяє скоротити ризик нестачі готівки та завчасно погасити зобов'язання.

Політика управління оборотними капіталами пов'язана з різноманітними фінансовими ризиками і має забезпечити компроміс між цими ризиками та загальною фінансовою стійкістю підприємства.

Фінансові ризики, зумовлені змінами в поточних активах, називаються лівосторонніми. Серед потенційних правосторонніх фінансових ризиків можна виділити:

- надмірний обсяг поточних активів, оскільки великі активи пов'язані з витратами фінансування, а їх надлишок скорочує доходи;

- недостатність коштів;
- брак виробничих запасів;
- розмір дебіторської заборгованості.

Нормування оборотних засобів: проблеми та особливості для сільського господарства

Нормування оборотних засобів – це процес визначення їхньої оптимальної потреби для забезпечення безперервності виробничого процесу. Від встановленого розміру цієї потреби залежить їх раціональне формування. Отже, основою методології нормування оборотних засобів є їх оптимізація, що передбачає визначення такої потреби для кожного елемента, при якій кругообіг коштів може здійснюватися нормально.

Важливим аспектом нормування є об'єктивний розрахунок індивідуальних нормативів. Основними вимогами до методики нормування оборотних засобів у сільськогосподарських підприємствах є:

- використання реальних показників, тісно пов'язаних з виробничими процесами;
- врахування особливостей кругообігу оборотних засобів у сільськогосподарських підприємствах, інфляції та неплатежів.

Метод визначення норм виробничих запасів, що включає транспортний, приймальний, технологічний, поточний (складський) та гарантійний (страховий) запаси, є досить ефективним. Однак ця методика більше підходить для галузей з рівномірним циклом виробництва, ніж для сільського господарства, оскільки вона не враховує:

- сезонність сільського виробництва;
- нестабільність ринкової економіки (інфляцію, дефіцит оборотних коштів, зростання цін тощо).

Тому негативні явища формування оборотних засобів у базовому періоді переноситимуться на звітний, що матиме негативні наслідки для господарювання при визначенні нормативів на наступні періоди.

Нормування окремих оборотних активів у сільськогосподарських підпри-

емствах, по-перше, не враховує нерівномірність витрат на одне замовлення, а по-друге, викладений методичний підхід до визначення виробничих запасів аграрних підприємств прийнятий для умов стабільного стану економіки.

Щодо визначення нормативу оборотних засобів у незавершеному виробництві, то існують різні підходи. В економічній літературі пропонуються визначення нормативів готової продукції на основі їх максимальних залишків. Проте розрахунки показали, що такий підхід призводить до завищених нормативів порівняно з нормативом, розрахованим на основі середніх мінімальних залишків. Отже, метод максимальних залишків не дотримується принципу мінімальності, що особливо важливо в умовах ринкової економіки, коли сільсько-господарські підприємства недостатньо забезпечені як оборотними активами, так і джерелами їх формування.

Визначення нормативів оборотних засобів пов'язане з такими показниками, як витрати виробництва та швидкість обертання матеріальних ресурсів. Чим швидше відбувається процес обороту, тим менше оборотних засобів потрібно для підтримання безперервності виробництва. Тобто, величина визначеного нормативу залежить від кількості спожитих оборотних засобів.

Розвиток інфляційних процесів має опосередкований вплив на зростання обсягів споживання виробничих запасів у вартісному виразі за рахунок підвищення цін.

Крім того, на вартість оборотних засобів та розміри їх нормативів впливає вибір оцінки товарно-матеріальних цінностей.

При оцінці матеріальних ресурсів за методом ФІФО (FIFO) утворюється нижча собівартість використання запасів (через невисокі ціни на раніше придбані матеріали), що призводить до більшого прибутку. В умовах інфляції метод ФІФО створює інфляційне навантаження на прибуток, оскільки підприємства втрачають прибуток на придбання дорожчих паливно-мастильних матеріалів, насіння, запчастин тощо.

Під час застосування методу ЛІФО (LIFO) підприємства мають вищу собівартість використаних виробничих запасів, що призводить до мінімального

прибутку. Застосування методики ЛІФО повинно дещо згладити вплив інфляції на вартість незавершеного виробництва.

Цікавою є ідея нормування оборотних засобів для визначення сукупного нормативу без попередніх розрахунків індивідуальних нормативів, тобто визначення його шляхом розрахунку норми на 1 грн планової собівартості реалізованої продукції. Деякі автори пропонують визначати розмір сукупного нормативу, виходячи з найменшої потреби у період сезонного спаду господарської діяльності. Позитивною стороною цих варіантів є спрощення процесу розрахунку та зменшення трудомісткості. Однак відмова від розрахунку окремих нормативів призводить до зниження якості нормування через втрату його виробничої функції. На сучасному етапі розвитку сільського господарства цей метод нормування оборотних активів не отримав практичного застосування.

Дослідження різних методів нормування оборотних засобів показало, що його основою є реальні показники, тісно пов'язані з виробничими процесами. Метод є простим і доступним у використанні, поєднує розрахунки нормативів окремих елементів оборотних засобів раз на кілька років з визначенням планової потреби на наступні роки (на основі обчислених норм запасів оборотних засобів) та враховує особливості кругообігу оборотних засобів у сільськогосподарських підприємствах.

Аналіз стану формування та використання оборотних активів показує, що найбільш ефективно використовувались дебіторська заборгованість та грошові кошти, що підтверджується зростанням показників оборотності та зниженням календарної тривалості їх обороту. Оскільки можливостей для значного підвищення ефективності використання виробничих запасів підприємство не має, доцільним є розвиток позитивних тенденцій щодо дебіторської заборгованості та грошових коштів. Подальше збільшення коефіцієнтів обертання та скорочення періоду обороту дебіторської заборгованості та коштів можливе лише за умови подальшого вдосконалення політики управління ними.

Метою управління дебіторською заборгованістю є визначення її оптимального розміру та забезпечення своєчасної інкасації боргу. Без контролю сума

заборгованості може перевищити допустимий рівень, що призведе до зниження потоку готівки та зменшення прибутку від продажу через "погані" борги. Ефективне управління дебіторською заборгованістю пов'язане з виконанням таких завдань:

- аналіз дебіторської заборгованості;
- визначення форм реалізації продукції;
- прогнозування суми коштів, що будуть відволікатися в дебіторську заборгованість;
- формування умов відвантаження готової продукції покупцям;
- оцінювання кредитоспроможності покупців;
- розроблення порядку інкасації дебіторської заборгованості;
- використання сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості;
- здійснення ефективного контролю за рухом та своєчасною інкасацією дебіторської заборгованості.

Кредитна політика здатна суттєво впливати на обсяг продажу компанії, оскільки продаж в кредит є одним з факторів, що визначає рівень попиту на продукцію.

Управління грошовими коштами є важливою невід'ємною частиною управління оборотними активами. Неодмінним елементом політики управління грошовими коштами є їх ефективний збір (стягнення), платежі та короткострокове інвестування. Відповідальність за систему управління грошовими коштами, як правило, покладається на обліково-фінансові відділи підприємства. Важливу роль відіграє складання касового плану, який визначає кількість доступних грошових коштів, час їх надходження та термін використання. Крім того, підприємству необхідно систематично отримувати інформацію про рух грошових коштів та мати систему контролю. Оперативний обмін інформацією сприяє збільшенню прибутку підприємства за рахунок якісного управління збором грошових коштів, платежами, касовими залишками та інвестиціями в ліквідні цінні папери.

На першому етапі управління грошовими коштами аналізується сутність участі грошових коштів в оборотних активах підприємства в динаміці. Для цього розраховуються такі показники: коефіцієнт участі грошових коштів в оборотних активах; середній період обороту грошових коштів; кількість оборотів грошових коштів.

Максимальний ефект політики управління оборотними активами підприємства досягається за умови зменшення коштів на рахунках і відповідного збільшення їх обсягів в оборотах, як передумови генерації більшого обсягу прибутків. Тому зростання залишку грошових коштів на рахунках та в касі суб'єкта бізнесу слід розглядати як негативний момент. Проте, з іншого боку, мізерні обсяги абсолютних ліквідів (грошових коштів та їх еквівалентів) позначаються на значенні коефіцієнта абсолютної ліквідності. Прискорення оборотності грошових коштів може бути забезпечене за рахунок:

- зменшення операційного та фінансового циклів;
- зменшення обсягів розрахунків готівкою;
- зменшення питомої ваги тих форм розрахунків з постачальниками, які потребують тимчасового резервування грошових коштів на окремих банківських рахунках (наприклад, акредитивна форма розрахунків та розрахунки чеками).

На другому етапі управління грошовими потоками підприємств визначається оптимальний розмір залишку грошових коштів на основі прогнозу руху грошових коштів. Оптимальний рівень грошових коштів повинен дорівнювати:

- сумі оборудок при ефективному управлінні грошовими коштами;
- сумі, необхідній для підтримання мінімального залишку згідно з вимогами банків, у яких підприємство має рахунки.

Оптимальний розмір залишку грошових коштів визначається відповідно до моделі Баумоля. Процес прогнозування руху грошових коштів полягає у визначенні суми грошових коштів на початок функціонування підприємства та періоду організації процесу виробництва і реалізації продукції. Розрахунок руху грошових коштів дає змогу визначити можливість недостатності грошових

коштів та своєчасно прийняти оперативне рішення щодо забезпечення підприємства грошовими коштами.

На нашу думку, ефективність фінансового управління оборотними активами на досліджуваному підприємстві залежить від одночасного втілення ряду заходів, основними з яких є:

1. Вибір оптимального рівня та раціональної структури оборотних активів з урахуванням специфіки діяльності кожного підприємства.

2. Вибір оптимального рівня джерел формування оборотних активів, враховуючи ефективність використання оборотного капіталу та ризик, що впливає на фінансову стійкість і платоспроможність підприємства.

3. Наявність чистого оборотного капіталу, який забезпечує рівень ліквідності балансу підприємства (абсолютної, поточної, загальної). Визначені коефіцієнти повинні перевищувати оптимальні значення або дорівнювати їм.

4. Забезпеченість підприємства оптимальним розміром грошових коштів, що залежить від обсягу виробництва та швидкості оборотності оборотних активів, включно з грошовими коштами.

5. Вибір оптимального операційного та фінансового циклів через скорочення виробничого процесу, прискорення оборотності дебіторської заборгованості та уповільнення оборотності кредиторської заборгованості.

6. Оптимізація параметрів розрахункових операцій на основі вимог та потреб моделі управління дебіторською заборгованістю, а також строку іммобілізації фінансових ресурсів у сферу обігу, мінімізація тривалості обороту оборотного капіталу, здійснення розрахунків з постійними покупцями шляхом періодичних платежів (періодичних грошових переказів).

Підприємство має позитивні напрацювання в цій сфері, і політика управління оборотним капіталом є відносно вдалою на даний момент. Однак керівництву слід продовжувати розвивати встановлені позитивні тенденції з метою подальшого підвищення ефективності використання власних оборотних активів. Наслідком таких кроків стане покращення результатів фінансово-господарської діяльності та зростання інвестиційної привабливості підприємства.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного у кваліфікаційній роботі дослідження отримано ряд результатів практичного і теоретичного характеру, зміст яких полягає в наступному:

Активи являють собою ресурси, які перебувають у розпорядженні підприємства і використання яких веде до збільшення економічних вигод у майбутньому. У фінансовій практиці активи підприємства поділяються на оборотні та необоротні.

Виконані розрахунки підтверджують факт суттєвого зменшення загальної величини капіталу ФГ „Греблянське”, на матеріалах якого виконувались дослідження, за період 2022 – 2023 років на 2816,0 тис. грн, або на 31,5 %. Таке зниження обсягів пасивів підприємства обумовило, виключно, зменшення обсягів власного капіталу підприємства з 8751,1 тис. грн до 5273,8 тис. грн, тоді як зобов'язання підприємства, зросли на 661,3 тис. грн. За період наступних 2023 – 2024 рр. ситуація змінилась на протилежну – власний капітал почав збільшуватися, а величина такого приросту склала 1250,2 тис. грн (23,7 %). При цьому, зобов'язання ФГ „Греблянське” за цей період хоча й зменшились на 822,4 тис. грн або на 95,4 %, однак все ж не перешкодили загальному приросту капіталу підприємства

Загальна оцінка необоротних та оборотних активів підприємства свідчить про зміни майнового потенціалу підприємства в, загалом, негативному напрямку. Так, за період 2022 – 2024 рр. загальна вартість майна ФГ „Греблянське” зменшилась з 8951,7 тис. грн до 6563,5 тис. грн. Дане зниження обумовило одночасне (причому в різних періодах з протилежною динамікою) зменшення, як необоротних, так і оборотних активів підприємства.

Аналітичне вивчення функціонального складу необоротних активів ФГ „Греблянське” вказує на негативну динаміку зміни, як загального обсягу необоротних активів підприємства за останні три роки, так і їх основного складового елементу – основних засобів. Оцінюючи наявний склад необоротних активів

слід зауважити, що при наявності певної частки довгострокових фінансових інвестицій домінуючі позиції займають основні засоби.

Обсяги сформованих за рахунок власних та залучених джерел оборотних активів ФГ „Греблянське” за досліджуваний період 2022 – 2024 рр. зменшились на 827,8 тис. грн, або на 13,9 %. Дане зменшення оборотних активів обумовлене, в першу чергу, зниженням обсягів іншої поточної дебіторської заборгованості (майже в чотири рази), а також зменшенням дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги. В той же час, слід відмітити за останні три роки збільшення величини готової продукції, виробничих запасів та грошових коштів та їх еквівалентів.

Оцінка рівня ефективності використання основних засобів дає підстави говорити про загальне зниження ефективності використання основних засобів ФГ „Греблянське” за динамікою показників фондівдачі, прибутковості та рентабельності використання основних засобів за період 2022 – 2023 рр. та відповідне підвищення рівня ефективності за наступні 2023 – 2024 рр.

Аналіз ефективності використання оборотних активів свідчить про загалом негативну динаміку показників оцінки ділової активності ФГ „Греблянське” за 2022 – 2023 рр. Негативною ознакою є зростання періоду обертання оборотних активів загалом та запасів, зокрема – на 2801 та 870 днів відповідно. За наступні два роки ситуація змінилась на кардинально протилежну – ділова активність підприємства зростає за всіма показниками оборотності оборотних активів. Це, в свою чергу, призвело до скорочення тривалості обороту всіх, наявних оборотних активів та зменшення тривалості операційного циклу.

Здійснені дослідження дають підстави висунути ряд пропозицій щодо підвищення ефективності використання активів підприємства: своєчасне й ефективне оновлення необоротних активів шляхом придбання нових основних засобів у власність підприємства або на умовах оренди (лізингу); прискорення оборотності оборотних активів за рахунок раціональної організації роботи з матеріально-технічного забезпечення; скорочення періоду зберігання; недопущення утворення залежалих або непотрібних запасів; вивчення платоспромож-

ності покупців і використання заходів зі стягнення дебіторської заборгованості; скорочення строків оборотності на всіх фазах обігу засобів; визначення найбільш оптимальних джерел фінансування оборотних активів для формування необхідного їх обсягу, що забезпечує запланований обсяг виробництва та реалізації продукції, необхідний рівень рентабельності оборотних активів та платоспроможності підприємства; зменшення ризику виникнення безнадійної дебіторської заборгованості та неповернення боргів; страхування дебіторами кредитів, наданих на тривалий період; формування системи штрафних санкцій за прострочення виконання зобов'язань (пеня, штрафи, неустойки) тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабій О. Л. Економічне оцінювання та управління ефективністю використання основних засобів сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Київ, 2023. 24 с.
2. Бакуменко В. Д. Аналіз ефективності використання основних засобів у сільськогосподарських підприємствах. *Економіка АПК*. 2023. № 7. С. 60–67.
3. Безкровний О. В., Дяченко О. О., Кацай Ю. Р. Оцінка фінансової стійкості аграрних підприємств та її вплив на майновий потенціал *Proceedings of XII International Scientific and Practical Conference [„Perspectives of contemporary science: theory and practice”]*. Lviv, Ukraine, 2025. С. 1146-1151.
4. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Кондор-Видавництво, 2021. 724 с.
5. Бондаренко В. М., Кожухівська Р. Б. Економіка підприємства : підручник. Київ : Алерта, 2021. 590 с.
6. Борис О. М. Сучасні підходи до оцінки вартості та ефективності використання активів в агропромисловому комплексі. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL : <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal-44>.
7. Брігхем Є. Ф., Х'юстон Дж. Ф. Основи фінансового менеджменту : пер. з англ. 11-те вид. Київ : Києво-Могилянська академія, 2016. 992 с.
8. Василенко М. А. Інвестиції в основні активи як фактор забезпечення сталого розвитку агроформувань. *Агросвіт*. 2023. № 9. С. 3–8.
9. Ворона В. В. Особливості обліку та аналізу інвестиційної нерухомості в сільськогосподарських підприємствах. *Облік і аудит*. 2024. № 4. С. 115–122.
10. Герасимчук З. В., Яремчук О. Я. Економічна ефективність використання ресурсного потенціалу аграрного сектору: монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 350 с.
11. Горбатюк В. А. Обліково-аналітичне забезпечення управління довгостроковими біологічними активами : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Тернопіль, 2022. 20 с.

12. Григоренко Л. А., Палій С. О. Методичні підходи до оцінки ефективності використання земельних ресурсів як ключового активу агропідприємств. *Облік і фінанси*. 2024. № 1. С. 45–52.

13. Гуляєва К. В. Оцінка та шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів аграрних підприємств. *Економічний вісник Запорізької політехніки*. 2024. Вип. 1. С. 145–151.

14. Демченко А. І., Смірнова Н. О. Управління довгостроковими біологічними активами як чинник підвищення конкурентоспроможності агроформувань. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 2. Т. 3. С. 98–104.

15. Державна служба статистики України. *Офіційний вебсайт*. URL : <https://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 05.06.2025 р.).

16. Дудченко І. В. Оптимізація структури активів аграрних підприємств в умовах воєнних загроз. *Фінанси України*. 2023. № 5. С. 80–90.

17. Жук Л. І. Ефективність використання нематеріальних активів у сільськогосподарському виробництві. *Економічний форум*. 2020. № 1. С. 90–97.

18. Забарна Е. В. Управління активами в аграрному секторі : навч. посіб. Львів : Магнолія-2006, 2022. 248 с.

19. Заболотний Г. О. Сучасна практика формування та обліку нематеріальних активів у сільському господарстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2022. Вип. 45. С. 80–85.

20. Заяць Т. А. Управління активами та капіталом аграрних підприємств: навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2024. 310 с.

21. Заяць Т. А. Фінансовий механізм забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств через ефективне управління активами. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2023. № 4 (92). С. 25–30.

22. Зоря О. П., Єрмолаєва М. В., Капаєва Л. М., Кулинич В. В., Кацай Ю. Р. Власний капітал у системі забезпечення фінансової стійкості підприємства:

облік, звітність, аналіз. 2025. *Актуальні питання економічних наук*. № 10. DOI : <https://doi.org/10.5281/zenodo.15338150>.

23. Ігнатенко М. М., Садовська І. П. Облік і аналіз активів сільськогосподарських підприємств: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 480 с.

24. Калініченко С. В., Мороз О. В. Управління основними засобами в аграрному бізнесі: монографія. Одеса : Астропринт, 2022. 290 с.

25. Ключан В. І., Соколенко В. А. Економіка сільськогосподарського виробництва: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і доп. Львів : Магнолія, 2021. 550 с.

26. Коваленко В. В., Діденко А. М. Стратегічне управління фінансами в умовах ризиків: навч. посіб. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 390 с.

27. Коваленко В. М., Коробко О. В. Економіка аграрних підприємств: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : Світ знань, 2022. 512 с.

28. Коваль М. С. Формування та ефективне використання оборотних активів аграрних підприємств в умовах нестабільності : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Харків, 2021. 22 с.

29. Ковальчук В. М. Удосконалення показників використання виробничих активів у системі економічної діагностики аграрних підприємств. *Аграрний вісник Причорномор'я*. 2020. Вип. 97. С. 132–139.

30. Кононенко В. В. Методика оцінки рівня зносу та застарівання основних засобів агрофірм. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. № 1. С. 82–88.

31. Кругляк М. М. Облік, аналіз та аудит активів підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2017. 384 с.

32. Кузьменко О. В. Діагностика ефективності використання інвестицій в активи сільськогосподарських підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2021. Вип. 40. С. 105–110.

33. Кушнір І. П. Організаційно-економічний механізм управління відтворенням основних засобів сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03. Одеса, 2024. 36 с.

34. Лапшина О. А. Управління запасами як складовою оборотних активів

аграрних підприємств. *Інфраструктура ринку*. 2022. Вип. 66. С. 264–269.

35. Липчук В. В., Буняк Н. М. Економіка та організація інноваційної діяльності : навч. посіб. Львів : Магнолія-2006, 2020. 328 с.

36. Лисак В. І. Удосконалення оцінки та аналізу ефективності використання земельних ресурсів агроформувань : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.05. Львів, 2020. 25 с.

37. Мельник О. П. Вплив технологічного оновлення активів на їхню продуктивність у сільському господарстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2022. Вип. 45. С. 89–93.

38. Михайлов Г. М. Вплив амортизаційної політики на відтворення основних засобів в аграрному секторі. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2023. Вип. 1 (90). С. 120–126.

39. Міністерство аграрної політики та продовольства України. *Офіційний вебсайт*. URL : <https://minagro.gov.ua> (дата звернення: 14.02.2025 р.).

40. Нечипоренко Л. А. Оцінка ефективності використання оборотних активів сільськогосподарських підприємств. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2021. № 3. С. 180–187.

41. Огійчук М. Ф., Новікова М. М. Облік і аналіз інвестиційної діяльності в сільському господарстві: підруч. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 415 с.

42. Онисько С. В. Економічна діагностика діяльності підприємства: навч. посіб. 3-тє вид., доп. Київ : Видавництво Аграр Медіа Груп, 2021. 300 с.

43. Павленко О. В. Економічне обґрунтування інвестицій у модернізацію основних засобів агровиробництва. *Економіка і регіон*. 2023. № 4 (91). С. 130–137.

44. Петренко В. М., Коваленко С. Г. Ефективність інноваційного розвитку аграрного бізнесу: монографія. Харків : Світ знань, 2023. 315 с.

45. Петришин Н. Я., Гнатишин Н. Я. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Знання, 2019. 468 с.

46. Погребна В. В. Вдосконалення інформаційного забезпечення аналізу

ефективності використання активів агропідприємств. *Облік і фінанси*. 2024. № 2. С. 100–105.

47. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами). *Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 27.11.2024 р.).

48. Про затвердження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 302 зі змінами і доповненнями. *Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0723-99> (дата звернення: 22.12.2024).

49. Рябченко О. Г., Іваненко І. П. Оцінка економічної ефективності агро-виробництва: навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2024. 280 с.

50. Савчук В. Я. Вплив логістичних витрат на ефективність використання активів в аграрному виробництві. *Економіка АПК*. 2023. № 6. С. 55–62.

51. Ситник О. В. Формування оптимальної структури активів сільськогосподарських товаровиробників. *Аграрний вісник*. 2024. № 3. С. 40–47.

52. Скрипник С. М. Аналіз ефективності використання ресурсів аграрних підприємств: монографія. Полтава : ПП Шевченко, 2024. 210 с.

53. Скрипник С. М. Діагностика ефективності використання виробничих ресурсів : навч. посіб. Полтава : ПП Шевченко, 2024. 210 с.

54. Стецюк А., Павлиш Є. Економічна сутність та сучасні особливості формування оборотних активів. *Матеріали XI всеукраїнської науково-практичної конференції [„Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики”]*. Полтава : ПДАУ, 2024. С. 178-180.

55. Терещенко Л. О. Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) до обліку активів аграрних підприємств. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2023. № 10. С. 3–10.

56. Чуприна Г. С. Економічні основи формування інвестиційної привабливості активів аграрних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Житомир, 2025. 23 с.

Юлія КАЦАЙ

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського
обліку 25 "Спрощена фінансова звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Зареєстровано за №: 9003118732

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО "ГРЕБЛЯНСЬКЕ"	2023 01 1	2023 01 1
Територія	за ЄДРПОУ	37685300
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ, СЕМЕНІВСЬКИЙ РАЙОН, СМТ СЕМЕНІВКА	за КАТОТТГ	UA5302023001008647 5
Організаційно-правова форма господарювання	за КОПФГ	110
Вид економічної діяльності	за КВЕД	01.11
Середня кількість працівників, осіб		2
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон	38200 Україна, Полтавська область, Семенівський, смт Семенівка, Воїнів-Інтернаціоналістів, 69	0534191772

1. Баланс на 31.12.2022 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	3 888,1	2 988,9
первісна вартість	1011	4 496,0	4 496,0
знос	1012	(607,9)	(1 507,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	3 888,1	2 988,9
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	2 697,3	868,6
у тому числі готова продукція	1103	1 905,2	689,3
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	314,0	221,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	438,5	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	4 500,0
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 467,5	368,9
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	3,7
Усього за розділом II	1195	4 917,3	5 962,8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	-	-
Баланс	1300	8 805,4	8 951,7
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8 763,2	8 750,1
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)

Усього за розділом I	1495	8 764,2	8 751,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	0,4	2,1
розрахунками з бюджетом	1620	40,8	194,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	3,7
Усього за розділом III	1695	41,2	200,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	8 805,4	8 951,7

2. Звіт про фінансові результати за Рік 2022 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 999,7	8 425,6
Інші операційні доходи	2120	295,8	506,6
Інші доходи	2240	68,1	50,8
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	6 363,6	8 983,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 012,5)	(4 896,7)
Інші операційні витрати	2180	(996,1)	(1 257,0)
Інші витрати	2270	(68,1)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(5 076,7)	(6 153,7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1 286,9	2 829,3
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	1 286,9	2 829,3

Керівник

(підпис)

Пироженко Олександр Миколайович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського
обліку 25 "Спрощена фінансова звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Зареєстровано за №: 9002975186

Підприємство

ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО "ГРЕБЛЯНСЬКЕ"

Дата (рік, місяць, число)

Прийнято

Дата реєстрації

КОДИ

2024 01 1

за ЄДРПОУ

37685300

Територія **ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ, СЕМЕНІВСЬКИЙ РАЙОН,**

за КАТОТТГ

UA5302023001008647

СМТ СЕМЕНІВКА

5

Організаційно-правова
форма господарювання

Фермерське господарство

за КОПФГ

110

Вид економічної діяльності

**Вирощування зернових культур (крім
рису), бобових культур і насіння
олійних культур**

за КВЕД

01.11

Середня кількість
працівників, осіб

3

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон **38200 Україна, Полтавська область, Семенівський, смт
Семенівка, Воїнів-Інтернаціоналістів, 69**

0534191772

1. Баланс на 31.12.2023 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	2 988,9	2 089,7
первісна вартість	1011	4 496,0	4 496,0
знос	1012	(1 507,1)	(2 406,3)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	4,1
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2 988,9	2 093,8
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	868,6	3 189,4
у тому числі готова продукція	1103	689,3	2 655,4
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	221,6	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	391,6
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 500,0	368,9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	368,9	88,4
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	3,7	3,6
Усього за розділом II	1195	5 962,8	4 041,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	-	-
Баланс	1300	8 951,7	6 135,7
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8 750,1	5 272,8
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)

Усього за розділом I	1495	8 751,1	5 273,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	2,1	610,0
розрахунками з бюджетом	1620	194,8	6,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3,7	245,1
Усього за розділом III	1695	200,6	861,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	8 951,7	6 135,7

2. Звіт про фінансові результати за Рік 2023 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	748,0	5 999,7
Інші операційні доходи	2120	12,5	295,8
Інші доходи	2240	17,6	68,1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	778,1	6 363,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(689,3)	(4 012,5)
Інші операційні витрати	2180	(952,2)	(996,1)
Інші витрати	2270	(13,9)	(68,1)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1 655,4)	(5 076,7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-877,3	1 286,9
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-877,3	1 286,9

Керівник

(підпис)

Пироженко Олександр Миколайович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність"
(пункт 4 позилу 1)

Фінансова звітність малого підприємства

Зареєстровано за №: 9003103281

Прийнято

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ

2025	01	31
37685300		
UA5302023001008647		
5		
110		
01.11		

Підприємство

ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО "ГРЕБЛЯНСЬКЕ"

Територія **ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ, СЕМЕНІВСЬКИЙ РАЙОН,**

СМТ СЕМЕНІВКА

Організаційно-правова форма господарювання

Фермерське господарство

Вид економічної діяльності

Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур

Середня кількість працівників, осіб

3

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон

38200 Україна, Полтавська область, Семенівський, смт Семенівка, Воїнів-Інтернаціоналістів, 69

0534191772

1. Баланс на 31.12.2024 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	2 089,7	1 244,4
первісна вартість	1011	4 496,0	4 496,0
знос	1012	(2 406,3)	(3 251,6)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	4,1	4,1
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2 093,8	1 248,5
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	3 189,4	3 611,2
у тому числі готова продукція	1103	2 655,4	2 514,3
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	391,6	13,2
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	368,9	1 201,9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	88,4	488,7
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	3,6	-
Усього за розділом II	1195	4 041,9	5 315,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	6 135,7	6 563,5
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5 272,8	6 523,0
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	5 273,8	6 524,0

II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	610,0	1,0
розрахунками з бюджетом	1620	6,8	12,4
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	245,1	26,1
Усього за розділом III	1695	861,9	39,5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	6 135,7	6 563,5

2. Звіт про фінансові результати за Рік 2024

р. Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6 730,9	748,0
Інші операційні доходи	2120	25,8	12,5
Інші доходи	2240	229,7	17,6
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	6 986,4	778,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 344,4)	(689,3)
Інші операційні витрати	2180	(1 162,1)	(952,2)
Інші витрати	2270	(229,7)	(13,9)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(5 736,2)	(1 655,4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1 250,2	-877,3
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	1 250,2	-877,3

Керівник _____ **Пироженко Олександр Миколайович**
(підпис) (ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Таблиця 2.1

Показники оцінки джерел формування капіталу ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр. (станом на кінець року)

Види пасивів (джерел формування капіталу)	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+,-) 2023 р. по відношенню до 2022 р.			Зміни (+,-) 2024 р. по відношенню до 2023 р.		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у % до 2022 р.	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у % до 2023 р.
Джерела формування капіталу - всього	8951,7	100,0	6135,7	100,0	6563,5	100,0	-2816,0	0,0	-31,5	427,8	0,0	7,0
Власний капітал	8751,1	97,8	5273,8	86,0	6524,0	99,4	-3477,3	-11,8	-39,7	1250,2	13,4	23,7
Зареєстрований капітал	1,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-
Зобов'язання	200,6	2,2	861,9	14,0	39,5	0,6	661,3	11,8	329,7	-822,4	-13,4	-95,4
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-
Поточні зобов'язання і забезпечення	200,6	2,2	861,9	14,0	39,5	0,6	661,3	11,8	329,7	-822,4	-13,4	-95,4
Короткострокові кредити банків	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-
Поточна кредиторська заборгованість	196,9	2,2	616,8	10,1	13,4	0,2	419,9	7,9	213,3	-603,4	-9,8	-97,8
Доходи майбутніх періодів	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-

Таблиця 2.2

Показники оцінки фінансової стійкості ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр. (станом на кінець року)

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Нормативне значення	Відхилення (+,-) 2023 р. від 2022 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2023 р.
Показники структури джерел формування капіталу						
Коефіцієнт автономії	0,978	0,860	0,994	$\geq 0,5$	-0,118	0,134
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,022	0,140	0,006	$< 0,5$	0,118	-0,134
Коефіцієнт фінансової залежності	1,023	1,163	1,006	≤ 2	0,141	-0,157
Коефіцієнт фінансової стабільності	43,625	6,119	165,165	≥ 1	-37,506	159,046
Коефіцієнт фінансового ризику	0,023	0,163	0,006	< 1	0,141	-0,157
Коефіцієнт поточних зобов'язань	1,000	1,000	1,000	збільшення	0,000	0,000
Коефіцієнт фінансового лівереджу	0,000	0,000	0,000	$< 0,1$	0,000	0,000
Показники стану оборотних активів						
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,658	0,603	0,809	$> 0,5$	-0,055	0,206
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними коштами	0,966	0,787	0,993	$\geq 0,1$	-0,180	0,206
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними коштами	6,634	0,997	1,461	$\geq 0,5$	-5,637	0,464
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	0,064	0,028	0,093	збільшення	-0,036	0,065
Показники стану основного капіталу						
Коефіцієнт виробничого потенціалу	0,354	0,428	0,357	збільшення	0,074	-0,071
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	0,334	0,341	0,190	збільшення	0,007	-0,151
Коефіцієнт нагромадження амортизації	0,335	0,535	0,723	зменшення	0,200	0,188
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	1,995	1,930	4,257	збільшення	-0,065	2,327

Таблиця 2.3

Визначення і аналіз типу фінансової стійкості ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр., тис. грн

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2023 р. від 2022 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2023 р.
Власні оборотні кошти	5762,2	3180,0	5275,5	-2582,2	2095,5
Довгострокові зобов'язання	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Короткострокові кредити і позики	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Запаси	868,6	3189,4	3611,3	2320,8	421,9
Наявність власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для формування запасів	5762,2	3180,0	5275,5	-2582,2	2095,5
Загальна величина джерел формування запасів	5762,2	3180,0	5275,5	-2582,2	2095,5
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів для формування запасів	4893,6	-9,4	1664,2	-4903,0	1673,6
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для формування запасів	4893,6	-9,4	1664,2	-4903,0	1673,6
Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини джерел формування запасів	4893,6	-9,4	1664,2	-4903,0	1673,6
Тип фінансової стійкості	Абсолютна фінансова стійкість	Кризовий фінансовий стан	Абсолютна фінансова стійкість	X	X
Коефіцієнт забезпеченості запасів відповідними джерелами формування	6,634	0,997	1,461	-5,637	0,246
Надлишок (+) або нестача (-) відповідних джерел формування на 1 грн. запасів, грн.	5,634	-0,003	0,461	-5,637	0,246

Таблиця 2.4

Аналіз ліквідності балансу ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр., тис. грн

Групи	Види активів	Роки			Групи	Види пасивів	Роки			Надлишок (+) або нестача (-) платіжних засобів		
		2022	2023	2024			2022	20223	2024	2022 р.	2023 р.	2024 р.
A1	Високоліквідні	368,9	88,4	488,7	П1	Найбільш термінові	200,6	861,9	39,5	168,3	-773,5	449,2
A2	Середньоліквідні	4725,3	764,1	1215,1	П2	Короткострокові	0,0	0,0	0,0	4725,3	764,1	1215,1
A3	Низьколіквідні	868,6	3189,4	3611,3	П3	Довгострокові	0,0	0,0	0,0	868,6	3189,4	3611,3
	Разом	5962,8	4041,9	5315,1		Разом	200,6	861,9	39,5	5762,2	3180,0	5275,6

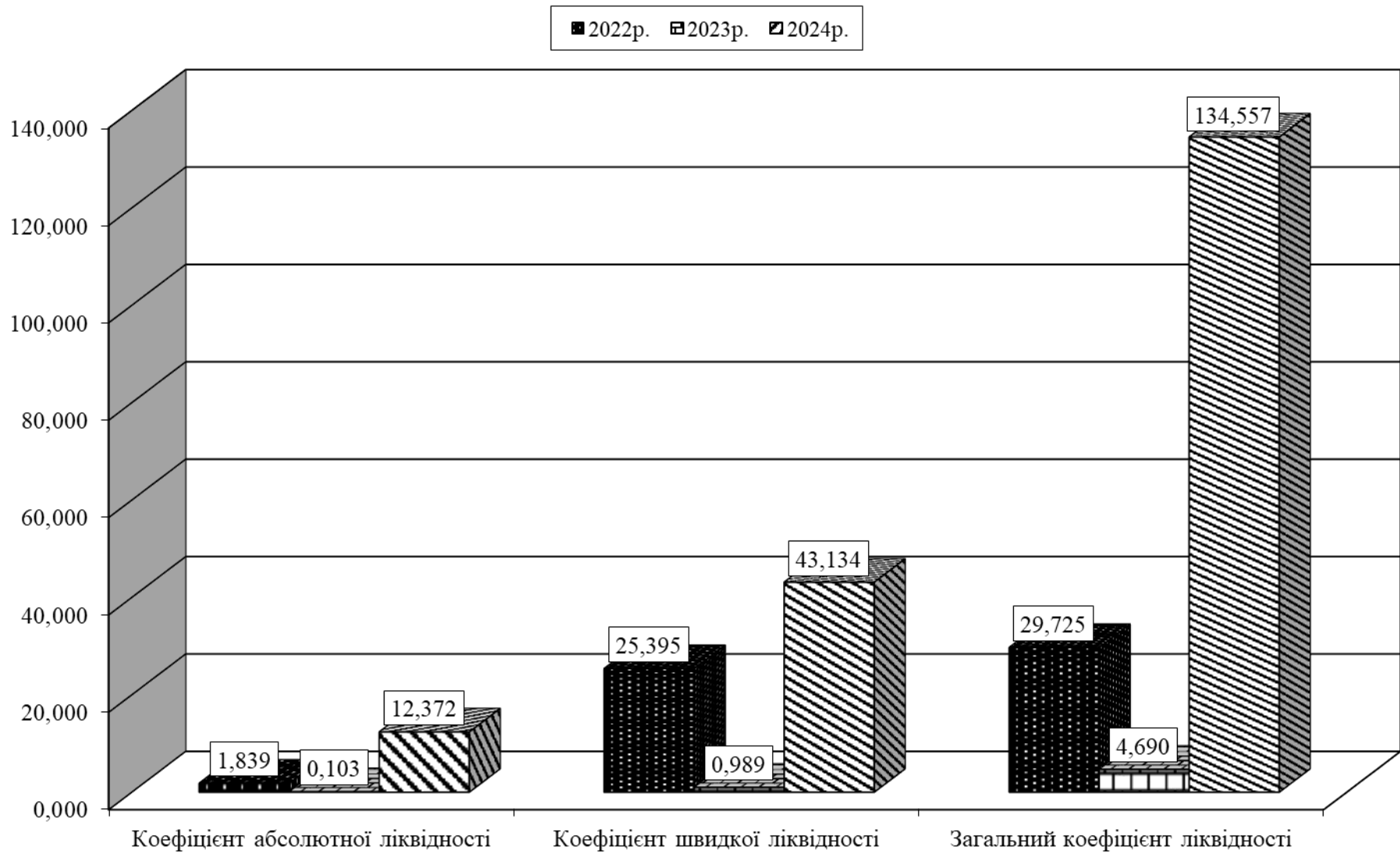

Рис. 2.3. Динаміка показників оцінки платоспроможності ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр.

Таблиця 2.6

Динаміка фінансових результатів діяльності ФГ „Греблянське”, 2022 - 2024 рр.

Показники	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення (+,-) 2023 р. від 2022 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2023 р.
	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %		
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5999,7	X	748,0	X	6703,9	X	-5251,7	5955,9
Операційні витрати у тому числі:	5008,6	100,0	1641,5	100,0	5506,5	100,0	-3367,1	3865,0
а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	4012,5	80,1	689,3	42,0	4344,4	78,9	-3323,2	3655,1
б) адміністративні витрати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
в) витрати на збут	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
г) інші операційні витрати	996,1	19,9	952,2	58,0	1162,1	21,1	-43,9	209,9
Валовий прибуток	1987,2	X	58,7	X	2359,5	X	-1928,5	2300,8
У % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	X	33,1	X	7,8	X	35,2	-25,3	27,3
Фінансовий результат від операційної діяльності	1286,9	X	-881,0	X	1250,2	X	-2167,9	2131,2
Фінансові та інвестиційні доходи	68,1	X	17,6	X	229,7	X	-50,5	212,1
Фінансові та інвестиційні витрати	68,1	X	13,9	X	229,7	X	-54,2	215,8
Фінансовий результат до оподаткування	1286,9	X	-877,3	X	1250,2	X	-2164,2	2127,5
Витрати (дохід) з податку на прибуток	0,0	X	0,0	X	0,0	X	0,0	0,0
Прибуток від припинення діяльності після оподаткування	1286,9	X	-877,3	X	1250,2	X	-2164,2	2127,5
У % до фінансового результату до оподаткування	X	100,0	X	100,0	X	100,0	0,0	0,0
Чистий прибуток	1286,9	X	-877,3	X	1250,2	X	-2164,2	2127,5
У % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	X	21,4	X	-117,3	X	18,6	-138,7	135,9
У % до валового прибутку	X	64,8	X	-1494,5	X	53,0	-1559,3	1547,5

Таблиця 2.7

Склад, структура та динаміка майна ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр. (станом на кінець року)

Види активів	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+,-) 2023 р. по відношенню до 2022 р.			Зміни (+,-) 2024 р. по відношенню до 2023 р.		
	сума, тис. грн	у % до під-сумку	сума, тис. грн	у % до під-сумку	сума, тис. грн	у % до під-сумку	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у % до 2022 р.	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у % до 2023 р.
Активів - всього	8951,7	100,0	6135,7	100,0	6563,5	100,0	-2816,0	0,0	-31,5	427,8	0,0	7,0
Необоротні активи	2988,9	33,4	2093,8	34,1	1248,5	19,0	-895,1	0,7	-29,9	-845,3	-15,1	-40,4
Основні засоби	2988,9	33,4	2089,7	34,1	1244,4	19,0	-899,2	0,7	-30,1	-845,3	-15,1	-40,5
Оборотні активи	5962,8	66,6	4041,9	65,9	5315,0	81,0	-1920,9	-0,7	-32,2	1273,1	15,1	31,5
Оборотні виробничі фонди	868,6	9,7	3189,4	52,0	3611,3	55,0	2320,8	42,3	267,2	421,9	3,0	13,2
Запаси	179,3	2,0	534,0	8,7	1096,9	16,7	354,7	6,7	197,8	562,9	8,0	105,4
Фонди обігу	5094,2	56,9	852,5	13,9	1703,8	26,0	-4241,7	-43,0	-83,3	851,3	12,1	99,9
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	221,6	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-221,6	-2,5	-100,0	-	0,0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками	4500,0	50,3	760,5	12,4	1215,1	18,5	-3739,5	-37,9	-83,1	454,6	6,1	59,8
Грошові кошти і поточні фінансові інвестиції	368,9	4,1	88,4	1,4	488,7	7,4	-280,5	-2,7	-76,0	400,3	6,0	452,8
Інші оборотні активи	3,7	0,0	3,6	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	-2,7	-3,6	-0,1	-100,0
Витрати майбутніх періодів	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-
Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-

Таблиця 2.8

Склад, структура та динаміка активів ФГ „Греблянське”, 2022 – 2024 рр. (станом на кінець року)

Види майна (активів)	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+;-) 2023 р. порівняно з 2022 р.			Зміни (+;-) 2024 р. порівняно з 2023 р.		
	сума, тис. грн	у %	сума, тис. грн	у %	сума, тис. грн	у %	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у % до 2022 р.	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у % до 2023 р.
За характером обороту активів												
Необоротні	2988,9	33,4	2093,8	34,1	1248,5	19,0	-895,1	0,7	-29,9	-845,3	-15,1	-40,4
Оборотні	5962,8	66,6	4041,9	65,9	5315,0	81,0	-1920,9	-0,7	-32,2	1273,1	15,1	31,5
Всього	8951,7	100,0	6135,7	100,0	6563,5	100,0	-2816,0	0,0	-31,5	427,8	0,0	7,0
За формою необоротних активів												
Необоротні у матеріа- льній формі	2988,9	100,0	2093,8	100,0	1248,5	100,0	-895,1	0,0	-29,9	-845,3	0,0	-40,4
Нематеріальні	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-
Всього	2988,9	100,0	2093,8	100,0	1248,5	100,0	-895,1	0,0	-29,9	-845,3	0,0	-40,4

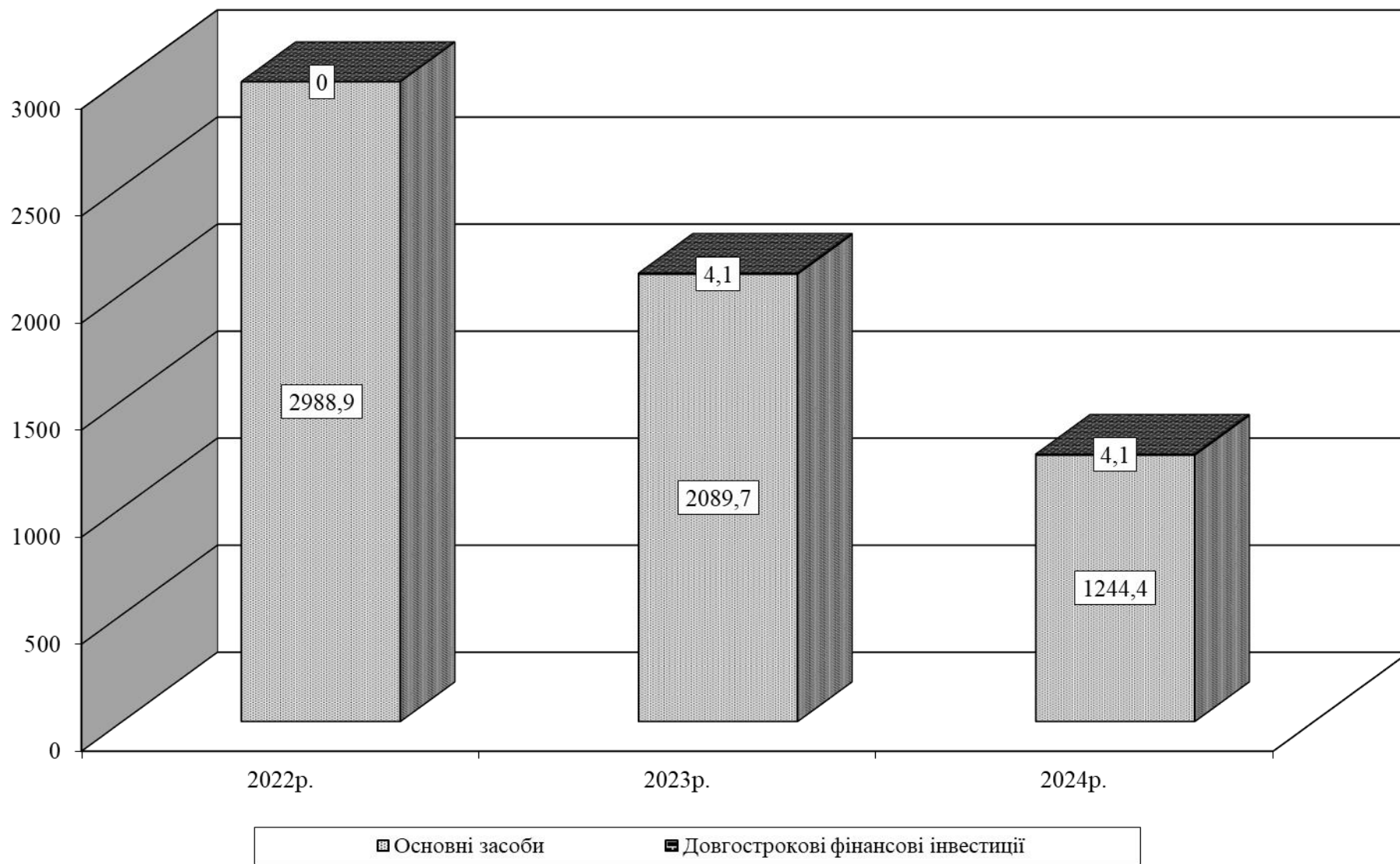

Рис. 2.6. Склад та динаміка обсягів окремих видів необоротних активів ФГ „Греблянське”,
2022 – 2024 рр., тис. грн

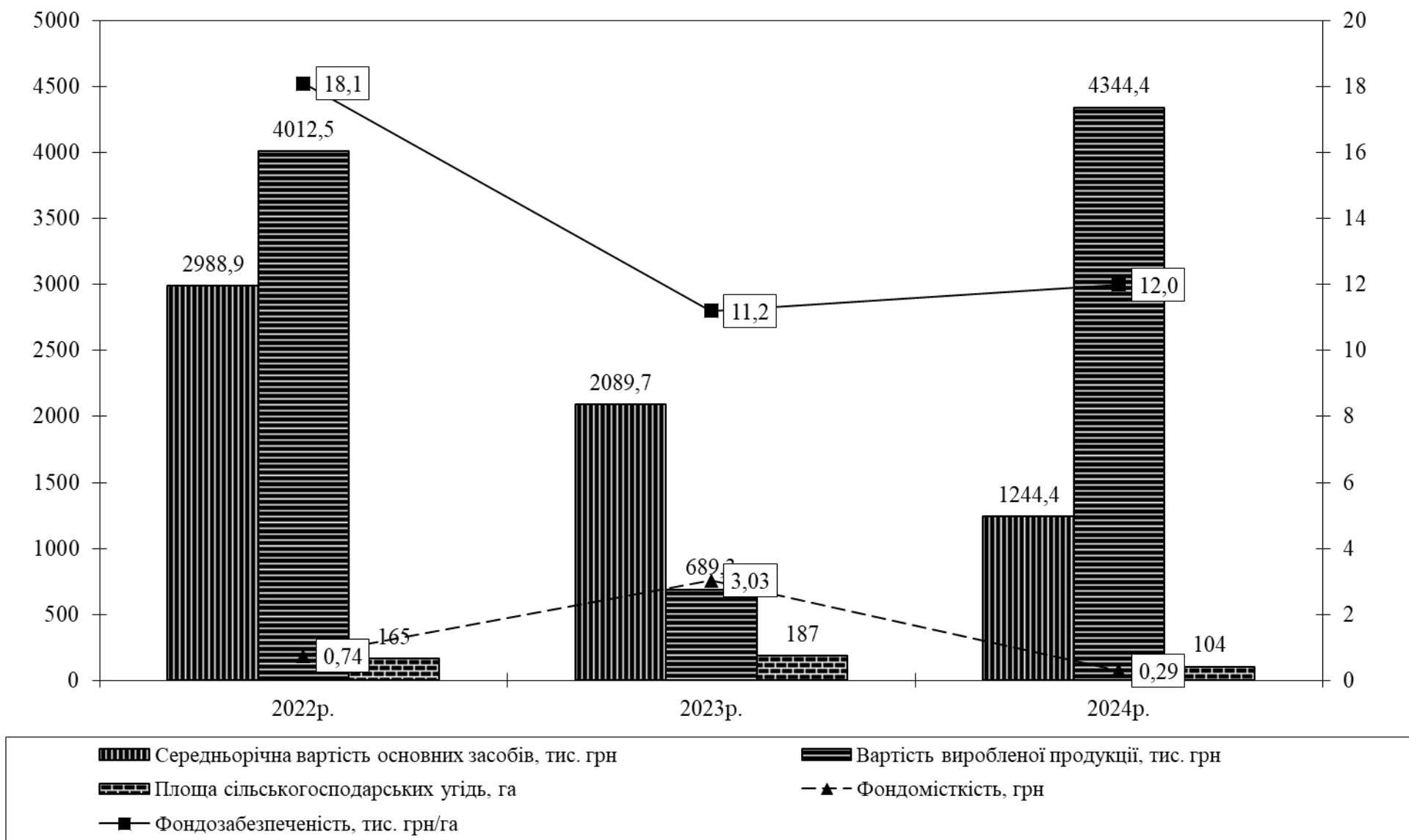

Рис. 2.8. Динаміка рівня забезпеченості основними засобами ФГ „Гребляньське”, 2022 – 2024 рр.

Таблиця 2.11

**Склад та структура оборотних активів ФГ „Греблянське” в розрізі окремих класифікаційних ознак
за 2022 – 2024 рр., (станом на кінець року)**

Види майна (активів)	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+;-) 2023 р. порівняно з 2022 р.			Зміни (+;-) 2024 р. порівняно з 2023 р.		
	сума, тис. грн	% до під- сумку	сума, тис. грн	% до під- сумку	сума, тис. грн	% до під- сумку	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у % до 2022 р.	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у % до 2023 р.
За сферою розміщення												
У сфері виробництва	179,3	3,0	534,0	13,2	1096,9	20,6	354,7	10,2	197,8	562,9	7,4	105,4
У сфері обігу	5783,5	97,0	3507,9	86,8	4218,2	79,4	-2275,6	-10,2	-39,3	710,3	-7,4	20,2
Всього	5962,8	100,0	4041,9	100,0	5315,1	100,0	-1920,9	0,0	-32,2	1273,2	0,0	31,5
За формою												
У матеріальній формі	868,6	14,6	3189,4	78,9	3611,3	67,9	2320,8	64,3	267,2	421,9	-11,0	13,2
У розрахунках і грошовій формі	5094,2	85,4	852,5	21,1	1703,8	32,1	-4241,7	-64,3	-83,3	851,3	11,0	99,9
Всього	5962,8	100,0	4041,9	100,0	5315,1	100,0	-1920,9	0,0	-32,2	1273,2	0,0	31,5
За джерелами формування												
Власні	5762,2	96,6	3180,0	78,7	5275,5	99,3	-2582,2	-18,0	-44,8	2095,5	20,6	65,9
Позикові	200,6	3,4	861,9	21,3	39,5	0,7	661,3	18,0	329,7	-822,4	-20,6	-95,4
Всього	5962,8	100,0	4041,9	100,0	5315,0	100,0	-1920,9	0,0	-32,2	1273,1	0,0	31,5
За рівнем ліквідності												
Високоліквідні	368,9	6,2	88,4	2,2	488,7	9,2	-280,5	-4,0	-76,0	400,3	7,0	452,8
Середньоліквідні	4725,3	79,2	764,1	18,9	1215,1	22,9	-3961,2	-60,3	-83,8	451,0	4,0	59,0
Низьколіквідні	868,6	14,6	3189,4	78,9	3611,3	67,9	2320,8	64,3	267,2	421,9	-11,0	13,2
Всього	5962,8	100,0	4041,9	100,0	5315,1	100,0	-1920,9	0,0	-32,2	1273,2	0,0	31,5

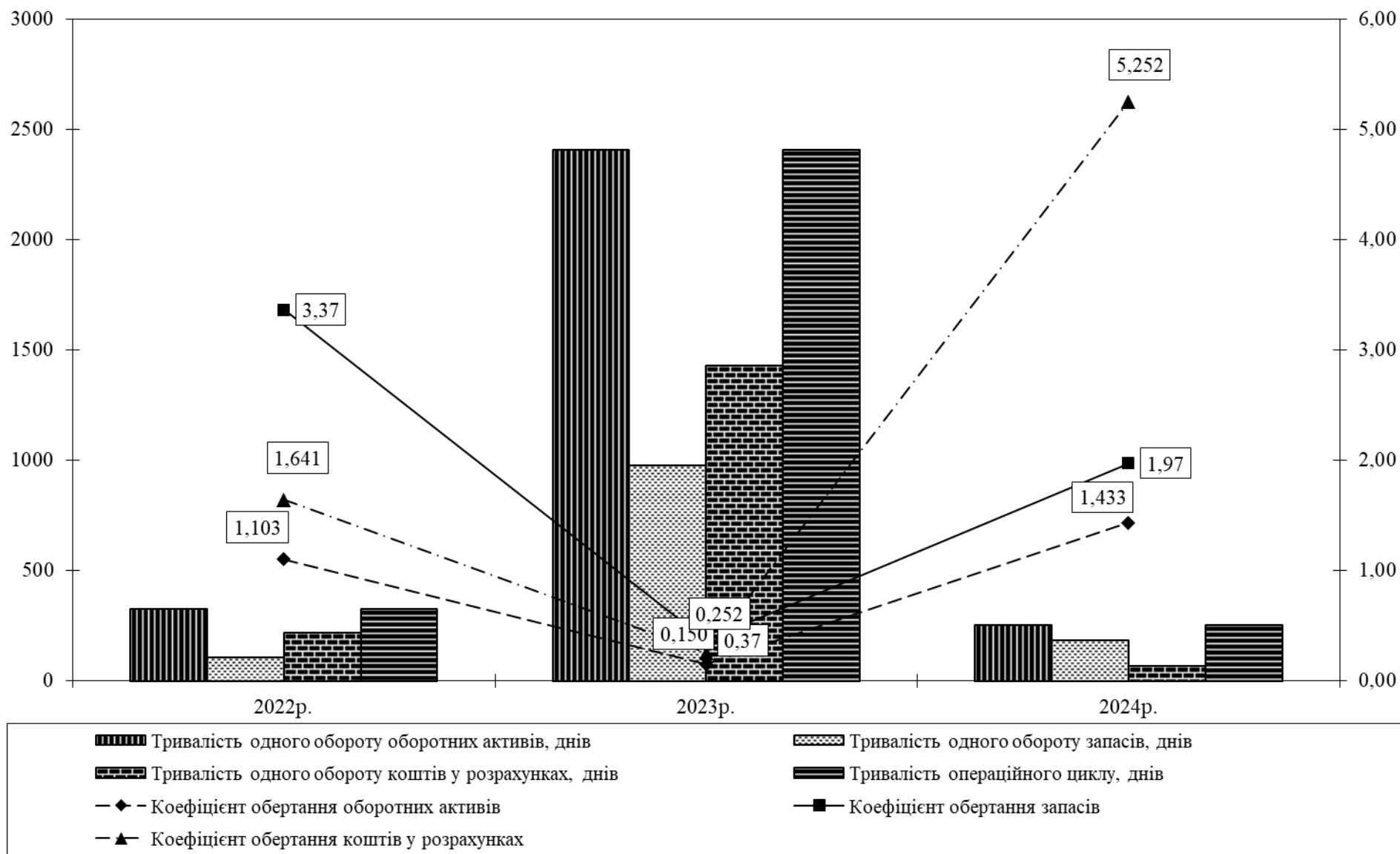

Рис. 2.9. Динаміка показників ділової активності ФГ „Гребляньське”, 2022 – 2024 рр.